

Obsah

ÚVOD

1. Vymezení pojmů.....	8
1.1 Civilizace.....	8
1.2 Civilizační konflikt.....	10
1.3 Subcivilizace.....	11
1.4 Islámská civilizace.....	12
2. Sahel.....	15
2.1. Problémy oblasti Sahelu.....	15
2.2 Hladomor.....	16
2.3 Subcivilizační hranice.....	16
2.4 Následky dekolonizace.....	17
3. Súdán.....	18
3.1 Historie v Súdánu.....	18
3.1.1 Vznik Súdánu a první válka.....	18
3.1.2 Nimeiriho éra.....	20
3.1.3 Nedávná historie.....	21
3.2 Konflikt v Súdánu.....	22
3.2.1 Dárfúr.....	23
3.2.2 Příčiny konfliktu.....	24
3.3 Súdán dnes.....	26
3.3.1 Civilizační hranice - Súdán.....	27
3.4 Súdán – závěr.....	28
4. Čad.....	32
4.1 historie Čadu.....	32
4.1.1 Válka Čadu se Súdánem.....	34

4.1.2 Dnešní Čad.....	35
4.2 Komparace Čadu a Súdánu.....	35
5. Niger.....	40
5.1. Historie Nigeru.....	40
5.1.1 Dnešní Niger.....	42
5.2 Subcivilizační hranice - Niger.....	44
6. Mali.....	47
6.1 Historie Mali.....	47
6.2 Civilizační hranice - Mali.....	49
6.3 Tuaregové.....	50
6.4 Komparace Nigeru a Mali.....	51
Závěr.....	53
Použitá literatura.....	55

Úvod

Tato práce na téma "Hranice islámské civilizace" se zaměřením na státy oblasti afrického Sahelu se bude věnovat určení pojmů civilizace a subcivilizace, vytyčení jejich pomyslných hranic a zkoumání vlivu těchto hranic na danou oblast. Smyslem práce bude zjistit, jaký vliv mají civilizační a subcivilizační hranice na danou oblast a do jaké míry lze tento vliv určit. V praktické části se zaměřím na vývoj této oblasti resp. jednotlivých zemí a budu se snažit v jejich historii odhalit momenty, které by mohli mít souvislost s civilizační hranicí. U každého státu se budu snažit poukázat na vliv těchto hranic, na jeho vývoj a historii. Poté se pokusím porovnat jednotlivé oblasti a odhalit nakolik jsou ovlivněny civilizační hranicí. Cíl bakalářské práce je splněn analýzou historických a geografických dokumentů o dané oblasti a následnou komparací jednotlivých zemí a dvojic zemí. Téma práce bylo zvoleno z důvodu mého osobního zájmu, jelikož se dlouhodobě zajímám o konflikty a arabský svět, a proto jsem si vybral téma, které obě tyto oblasti zahrnuje. Akutnost práce vychází ze současného procesu rozpadu Súdánu a komparace této země se zeměmi okolními a snaze poukázat na jejich situaci a potenciální směr jejich vývoje do budoucna. Zároveň jsem chtěl touto prací zjistit, na základě čeho se dají dělit civilizace a zdali je právě náboženství tou nejdůležitější proměnnou. Dále odhalit vliv těchto hranic na jednotlivé státy. V současné době patří státy oblasti Sahelu mezi ty nejchudší na světě a jejich výhledy do budoucna jsou rovněž bídné a civilizační paradigma by mohlo poskytnout nový pohled na tuto problematiku.

1. Vymezení pojmů

V úvodu své práce se nejdříve budu věnovat vysvětlení jednotlivých pojmů spolu se základními fakty a údaji týkajícími se jednotlivých oblastí výzkumu. Tato část je důležitá pro ujasnění a uvedení do problematiky.

1.1 Civilizace

Nejprve je třeba si ujasnit význam slova civilizace. V tomto případě nejde samozřejmě o význam slova civilizace z pohledu historického. Zaměříme se nyní na to, jak se objevuje v literatuře. Asi nejnámější jméno ve spojitosti s civilizačním paradigmatem je Samuel P. Huntington. Zaměřím se tedy v úvodu na jeho tvorbu. V knize *Střet civilizací* vychází z původního významu slova civilizace: „*V dějinách byli civilizace vždy tím, s čím se mohli lidé nejsnadněji ztotožnit.*“¹ V jeho knize lze nalézt mnoho různých definicí slova civilizace a já se pokusím z nich vybrat či utvořit takovou, kterou pro svou práci budu potřebovat. Dalo by se říci, že slovo civilizace často používá ve smyslu, které se zrovna hodí, popř. nejlépe zapadá do tématu dané kapitoly, já jsem si proto vybral několik takových definicí popř. metafor, na kterých se budu snažit ukázat význam slova civilizace pro tuto práci. Z čeho tedy civilizace vychází? Podle Huntingtona je *civilizace „nejvyšším kulturním seskupením lidí. Civilizace se definují jak společnými objektivními prvky, tak jazykem, dějinami, náboženstvím, zvyky, institucemi i subjektivním ztotožněním jednotlivých individuí. Člověk má několik rovin identity: obyvatel Říma se může s různou intenzitou vnímat jako Ital, katolík, křesťan, Evropan či příslušník západní kultury. Civilizace, do které patří, představuje nejobecnější rovinu, s níž se sám ztotožňuje. Civilizace – to jsou ona nejširší „my“ uvnitř kterých se cítíme kulturně doma a která nás odlišují od všech jiných „oni“.*“² Musíme tedy z této definice brát to hlavní, a to je, že civilizace jsou ony

---

¹ HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. Civilizace v dějinách a dnes, s. 32.

² HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. Civilizace v dějinách a dnes, s. 35.

nejširší hranice společného „ztotožnění“. Je tedy potřeba si zvolit kritérium, podle kterého svět rozdělíme na jednotlivé civilizace. Za nejvhodnější metody rozdělení můžeme považovat dělení na základě tělesných rozdílů, popř. rasových rozdílů, anebo na základě příslušnosti k dané víře. Podle obou těchto členění dojdeme k několika civilizačním celkům, které nám rozdělí lidstvo na skupiny, jejichž členové mají k sobě blíže, popř. mají více společných vlastností nežli jedinci napříč skupinami. Za předpokladu, že tedy bude brát státy s majoritním zastoupením islám vyznávajícího obyvatelstva za skupinu, kterou právě náboženství odlišuje od ostatních, můžeme je tedy dohromady nazývat islámskou civilizací. K ujasnění významu civilizace, lze nalézt *„Významnou souvislostí mezi rozdělením lidstva na civilizace podle kulturní charakteristiky a na rasy podle charakteristiky tělesné. Nicméně civilizace nejsou identické s rasami. Lidé stejné rasy mohou být rozděleni civilizací, lidé rozdílných ras mohou být v civilizaci spojeni. Například velká misijní náboženství, křesťanství a islám, vládou ve společnostech mnoha ras. Hlavní tělesné rozdělení mezi skupinami lidí se týká jejich hodnot, víry, institucí a sociálních struktur, nikoliv jejich výšky, tvaru hlavy nebo barvy pleti.“*³ Toto tvrzení mi u Huntigtona přijde klíčové. On osobně považuje za lepší dělit svět do jednotlivých civilizací na základě náboženského klíče. A pokud bychom hledali název pro skupinu podle rasy, mohlo by se např. jednat o nějakou subcivilizaci, jelikož mnohá náboženství opravdu v sobě obsahují rozdílné skupiny lidí dle mnoha charakteristik. Ale vzhledem k tomu, že hranice, civilizací (bráno tedy nábožensky), států i jednotlivých ras jsou různé, mohlo by se stát, že by se nám jednotlivé skupiny obyvatelstva s podobnou historií a tělesnou vizáží ocitli v různých civilizacích, ale zároveň ve stejné subcivilizaci, je-li to možno. A právě to by mohlo být klíčem, k nestabilitě států při hranicích civilizace, v našem případě tedy islámské, kde se arabské obyvatelstvo mísí s africkým, ale zároveň se už většina hlásí k sunnitskému islámu. To jsou státy, které už islámská civilizace jakoby pohltila, ale etnická hranice zde stále je, a právě ona může být tím, co může rozdělovat státy, tvořit boje za autonomii jednotlivých oblastí apod.

---

³ HUNTIGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. Civilizace v dějinách a dnes, s. 33.

1.2 Civilizační konflikt

„Civilizace se vyznačují jistým stupněm integrace. Jejich části se definují jak vztahem mezi sebou navzájem, tak zároveň vztahem k celku. Sestává-li se civilizace z několika států, bude existovat více vztahů mezi těmito státy navzájem, než se státy mimo danou civilizaci. Sice mezi sebou budou častěji válčit, dostávat se do diplomatických sporů, ale stejně tak na sobě budou mnohem více vzájemně závislé a budou se v nich objevovat společné estetické a filozofické směry.“⁴ Zde nabízí zajímavá otázka, a to, jak je tato hypotéza úspěšná při porovnání například s tím, že při konfliktu mezi Súdánem a Čadem šlo o dva státy, z nichž každý sám o sobě potenciálně spadá do dvou různých civilizací popř. subcivilizací, tj. jednak nábožensky, jednak dle etnického klíče, jednak dle jejich historického vývoje apod. Tedy v rámci občanských válek v jednotlivých zemích šlo o mezicivilizační konflikt, ale v rámci mezistátní války, ke které mezi těmito státy došlo, se musíme přiklonit k „proxy war“⁵ dvou zemí, v jejichž vládách byli všichni sunnitského vyznání, a tudíž šlo o mezistátní konflikt v rámci jedné civilizace. Pro nás by tedy potenciálně mohla být méně významná, popř. poskytovat méně informací determinujících „civilizační příslušnost“ obyvatel této oblasti konfliktu.

„K nejvážnějším konfliktům dochází na zlomových liniích mezi jednotlivými civilizacemi.“⁶ Jednoznačně zde bude platit, že tyto státy k sobě mají svým vývojem a svým složením velice blízko a i z toho důvodu mezi nimi tedy docházelo a pravděpodobně i bude docházet k větší míře vzájemných interakcí než mezi státy, které toho mají méně společné. Ač se tedy pravděpodobně nacházejí na hranicích mezi civilizacemi, vzhledem k výše zmíněnému, jednoznačně splňují podmínky toho, aby byly zařazeny do stejné civilizace, popř. civilizací, a připadá jim tudíž stejná civilizační příslušnost. Do té samé civilizace však již nebude patřit například Jižní Súdán.

---

⁴ HUNTIGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. Civilizace v dějinách a dnes, s. 34.

⁵ Termín „proxy war“ označuje válku dvou mocí, které spolu nesoupeří přímo, ale prostřednictvím jiných aktérů.

⁶ HUNTIGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha : Rybka Publishers, 2001. Civilizace v dějinách a dnes, s. 15.

1.3 Subcivilizace

Pojem subcivilizace znamená oblast, která je spolu s dalšími oblastmi součástí jedné civilizace, ale zároveň se od ostatních odlišuje na základě dalších proměnných, které při vymezení civilizací nebyly brány v potaz. Nyní se zaměřím na rasové rozdíly jakožto onu hledanou proměnnou. „*Lidé stejné rasy mohou být rozděleni civilizací, lidé rozdílných ras mohou být v civilizaci spojeni. Například velká misijní náboženství, křesťanství a islám, vládnou ve společnostech mnoha mas.*“⁷ „*Civilizace jsou dnes chápány jako makrokulturní, makrosociální, makrohistorické jednotky,*“⁸ a tudíž jsou logicky složeny z mnoha menších celků, které pro tuto práci nazveme subcivilizacemi. A ve světě, kdy do sebe jednotlivé civilizace zahrnují lidi s velice odlišnou tělesnou schránkou, barvou kůže, odlišným kulturním prostředím i etnickou příslušností, jde třeba si rozdělit tyto „velké civilizace“ rozdělené podle náboženské příslušnosti na menší celky. Při výběru kritérií, podle kterých tyto celky dělím, jsem se dostal k jednoznačné odpovědi, že je třeba tyto subcivilizace dělit dle klíče rasového či etnického. „Ve světě po konci studené války je totiž i podle Huntingtona „*lokální politika politikou etnicity a globální politika politikou civilizací, která vystřídala střet velmocí*“⁹ Jde totiž o velmi výrazný rys, rozdělující lidstvo taktéž do skupin, které jsou od sebe vzájemně odlišeny rozdílnými vlastnostmi, chováním apod. V rámci této práci se zaměřím na vliv hranice civilizační i hranice subcivilizační, která nám odděluje africký jih a arabsko-berberský sever.

---

⁷ HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. Civilizace v dějinách a dnes, s. 33.

⁸ ARNASON, Johan P. *Civilizační analýza: Evropa a Asie opět na rozcestí*. Praha: Folisofia, 2009. S. 17.

⁹ HUNTINGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. Civilizace v dějinách a dnes, s. 15.

1.4 Islámská civilizace

„V případě islámu je jasné, že i při civilizační jednotě, pro kterou mluví pádné důvody, je nutno připustit větší počet velmi různých regionů, hlavní rozdíl oproti Evropě spočívá v tom, že evropské regiony se zdají být ve větší míře produkty středověké expanze západního křesťanství, zatímco islámská expanze spíše absorbovala existující regiony.“¹⁰ I přes značné rozdíly panující v jednotlivých částech islámského světa, dá se v současné době celek „islámského světa“ nazvat civilizací, když obsahuje jednotlivé kultury popř. subcivilizace jako například turecká, indonéská, arabská apod., čímž se však nabízí otázka, zdali není právě ona příslušnost k subcivilizaci tím rozhodujícím faktorem, který tvoří odlišnosti mezi lidmi. Je totiž velice pravděpodobné, že právě odlišnost je to, co tvoří třecí plochy v oblasti Sahelu. Podíváme-li se na rozdělení afriky na případné civilizace, které přece jen budou odpovídat náboženskému klíči dělení oblastí na civilizace, musí se nám tedy zákonitě Islámská civilizace tlačit na místa původně příslušející k Africké civilizaci. Ovšem na rozdíl od jižní afriky, kde sice převažuje křesťanství přivezené sem z Evropy, s přechodem na Islám se obyvatelé afrických zemí stávají z tohoto pohledu příslušníky civilizace Islámské, avšak zároveň zůstávají stále Afričany, nikoliv Araby. A tak, jakkoliv jsme mohli dříve rozdělovat afriku na Islámskou (saharskou) a Africkou (subsaharskou) část jednotlivých civilizací, dnes se již Islám vyskytuje jižněji než tato zmíněná hranice je. A v současnosti se hranice civilizační ocitá na rozmezí mezi dvěma vegetačními pásmy, což lze vidět na mapě 1.¹¹ Při pohledu na mapu islámské populace v Africe se nám rozhraní mezi převážně Islámským obyvatelstvem a převážně neislámským obyvatelstvem ocitá v mezích oblasti Sahelu, a to, s menšími odchylkami napříč celou Afrikou, od Senegalu až k africkému rohu, viz mapa 2.¹²

¹⁰ ARNASON, Johan P. *Civilizační analýza: Evropa a Asie opět na rozcestí*. Praha: Folisofia, 2009. s.17.

¹¹ CENTRE FOR SUSTAINABLE ENERGY FOR LIFE IN THE SAHEL [online]. 2009 [cit. 2011-05-28]. About the Sahel. Dostupné z WWW: <http://sahel-energy.org/home/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=4&lang=fr>.

¹² File:World Muslim Population Map.png. In *Wikipedia : the free encyclopedia*[online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 11. 10. 2008, last modified on 10. 3. 2011 [cit. 2011-05-28]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:World_Muslim_Population_Map.png>.

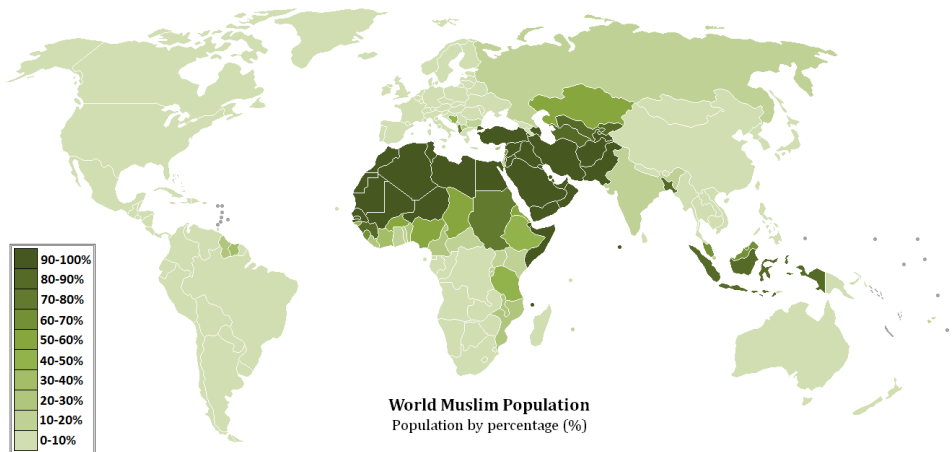

Mapa 1: Klimatická mapa afriky

Zdroj: *CENTRE FOR SUSTAINABLE ENERGY FOR LIFE IN THE SAHEL*

Mapa 2: Muslimská populace ve světě

Zdroj: World Muslim Population Map.png. In *Wikipedia : the free encyclopedia*

Dá se tedy říci, že Saharská poušť je tedy oblast patřící do civilizace Islámské, kdežto oblasti jižnější, jako např. rovníková oblast deštných pralesů do civilizace Africké, ale Islám se již postupně tlačí přes tuto hranici, například ve východní Africe.

Z mnou zkoumaných zemí, prochází civilizační hranice Súdánem a Čadem. V případě Nigeru a Mali se již hranice islámské civilizace spíše netýká, avšak podobně jako u Súdánu či Čadu, tu jde o hranici subcivilizační mezi arabským (poarabštěným)¹³ a černošským obyvatelstvem. Proto bychom mohli na porovnání těchto dvou dvojic zemí dobře poznat rozdíly mezi zeměmi na hranicích dvou subcivilizací, anebo na hranici jednak subcivilizační, ale jednak i civilizační.

---

¹³ Berbeři sice nejsou etnicky arabové, ale od doby, kdy se do severní afriky arabové rozšířili a berbeři byli nuceni ustoupit více na jih, došlo k velkému poarabštění všech nomádských kmenů oblasti Sahelu. *Federal research division* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. A Country Study: Sudan. Dostupné z WWW: <<http://memory.loc.gov/frd/cs/sdtoc.html>

2. Sahel

Oblast Sahelu se táhne v souvislém pásmu od Atlantského oceánu až po rudé moře. Ačkoliv nejde, biologicky, o zvlášť bohatý region, v době, kdy sem pronikali první Evropští průzkumníci, oplýval tento kraj nespočtem zvěře. Dnes tento region zahrnuje některé z nejchudších zemí světa. Sahelská savana se táhne napříč celou Afrikou, od Severního Senegalu a Mauritanie na pobřeží Atlantiku, do Súdánu na pobřeží rudého moře. Šířka této oblasti se pohybuje v řádu stovek až jednoho tisíce kilometrů. „Slovo Sahel je původem z arabštiny a znamená „pobřeží“ a je nejspíše odvozeno od přechodové zóny mezi zalesněnými savanami na jihu a saharskou pouští na severu.“¹⁴ K politickým problémům této oblasti dojdeme až komparací jednotlivých států resp. konfliktů, ke kterým v nich došlo. Celkově má však tato oblast hodně společného a můžeme tedy spoustu aspektů generalizovat. Za jednu z největších katastrof této oblasti je nutno považovat životní prostředí.

2. 1 Problémy oblasti Sahelu

Oblast Sahelu byla dříve velice bohatá na množství zvěře, především různých kopytnatců. V posledních padesáti letech se zde však vyskytuje stále méně srážek, co zapříčiňuje horší úrodu pěstovaných plodin, úbytek divoké zvěře i horší podmínky pro chov dobytka apod. Jednak vlivem sucha a jednak i často nevhodnými plodinami k pěstování, dochází k desertifikaci půdy ve velkém měřítku. Této oblasti tedy hrozí celková ztráta vegetačního pokryvu a přeměnu oblasti v poušť.¹⁵ A právě tyto environmentální problémy spolu s problémy způsobenými dekolonizací, etnickou

---

¹⁴ Worldwildlife.cz [online]. 2001 [cit. 2011-05-16]. Sahelian Acacia savanna. Dostupné z WWW: <http://www.worldwildlife.org/wildworld/profiles/terrestrial/at/at0713_full.html>.

¹⁵ Krátkodobý vliv na rozšiřování pouští v Sahelu: Půda ztrácí živiny, mizí vegetace, a proto dochází k erozi půdy a země se výrazně zasoluje.

Dlouhodobé účinky na rozšiřování pouští v Sahelu: Lidé i zvířata umírají hladu, místní půda se stává zcela bezcennou.

Desertification [online]. 2005 [cit. 2011-05-16]. Causes and Effects of Desertification. Dostupné z WWW: <<http://desertificationb.tripod.com/id3.html>>.

rozdílností a různým vyznáním vytvářejí bohužel ideální podmínky pro výskyt konfliktů.¹⁶

2.2 Hladomor

Současná situace států Sahelu, a to především Nigeru, je katastrofální. Pokračující desertifikace likviduje kdysi úrodné půdy. Zvířata hromadně hynou kvůli nedostatku potravy. Farmáři přicházejí o jediný zdroj obživy. Země je poseta mrtvolami zvířat. „*Niger, Mali a Čad, už beztak nejchudší země na světě, jsou teď v zajetí humanitární krize.*“¹⁷ Tyto země nyní postihla enormní sucha, způsobující téměř nulovou sklizeň, rostoucí ceny potravin, celkově zhoršující se životní prostředí apod. A je dost pravděpodobné, že tyto změny klimatu jsou následek globálního oteplování, tudíž spolu s dekolonizací dalším z vlivů „západu“. Velké části vesnic utíkají nyní před hladem do měst, což způsobuje další problémy.¹⁸ A právě tyto otřesné podmínky zapříčiňují, že lidé tíhnou k extrémům, ze kterých se mohou později vyvinout konflikty, například jako ten v Dárfúru.

2.3 Subcivilizační hranice

Celou oblastí Sahelu prochází subcivilizační linie. Proto ve všech čtyřech mnou zkoumaných státech, můžeme nalézt část země osídlenou černošskými etniky na jihu, obvykle farmáři, z důvodu lepšího klima, a arabské či berberské, převážně

---

¹⁶ *Worldwildlife.cz* [online]. 2001 [cit. 2011-05-16]. Sahelian Acacia savanna. Dostupné z WWW: <http://www.worldwildlife.org/wildworld/profiles/terrestrial/at/at0713_full.html>.

¹⁷ *Channel 4 News* [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Drought threatens African humanitarian crisis. Dostupné z WWW: <<http://www.channel4.com/news/articles/world/africa/drought+threatens+african+humanitarian+crisis/3697427.html>>.

¹⁸ BIERSCHEK, Thomas; STAUTH, Georg. *Islam in Africa*. Münster: Transaction Publishers, 2002. Introduction: Islam and Contemporary Social Change in Afrika, s. 5-17.

kočovné obyvatelstvo na severu. Obě tyto etnika jsou od sebe velice odlišná, ať již jde o historický vývoj, kulturu, vzhled apod. Velmi často byla právě tato rozlišnost důvodem mnoha svárů a dá se říci, že jak v prakticky každém vnitropolitickém ale i některých mezistátních konfliktech v této oblasti je v pozadí toto téma vidět.

2.4 Následky dekolonizace

Ve všech mnou rozebíraných státech byly četné problémy vytvořeny dekolonizací. Většinou totiž došlo k vytvoření států s hranicemi, jenž nedostatečně korespondoval s oblastmi výskytu jednotlivých etnik. Z tohoto důvodu (a to je problém téměř celé afriky) se jednotlivá etnika ocitají na území více států, a v jednotlivých státech o moc soupeří různá etnika mezi sebou. Dalším velkým problémem oblasti Sahel jsou následky unáhlenosti odchodu západních velmocí. Při jejich odchodu nebyla v jednotlivých státech dostatečně schopná a vzdělaná elita, a pokud ano, tak pouze v řadách kolonialisty preferovaného etnika. Z důvodu různorodosti obyvatel jednotlivých zemí taktéž nedošlo k příliš silnému uvědomění si státní identity a stále stejně významná je příslušnost ke kmenu. Tyto příčiny buď přímo zapříčiňují, nebo pomohli rozvoji dnešních problémových faktorů, jako jsou islámský fundamentalismus, politický chaos, státem řízená genocida na vlastním obyvatelstvu (viz. Dárfúr), otroctví, migrace, korupce apod. V dnešním globalizovaném světě se tyto státy ocitají ještě více na okraji a stávají se ještě více periferií světového systému.¹⁹

---

¹⁹ KLÍMA, Jan. DEKOLONIZACE A PROBLÉMY TŘETÍHO SVĚTA. In *DEKOLONIZACE A PROBLÉMY TŘETÍHO SVĚTA*[online]. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2003 [cit. 2011-05-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.kias.cz/media/files/publications/KIAS012.pdf>>.

3. Súdán

S rozlohou 2.5 mil. Km² je Súdán desátou největší zemí světa.²⁰ V současné době zde žije 45 milionů lidí, což z něj dělá 29. nejlidnatější zemi světa. Podobně jako většina chudých a rozvojových zemí světa, lidé tu umírají velice brzy, průměrně ve věku 55 let a průměrný věk Súdánců vychází na 18 let. Obyvatelstvo je složeno z 52% z černochů a z 39% z arabů. 70% z celkového počtu obyvatel se hlásí k sunnitskému islámu, 25% k původním originálním vírám, 5% ke křesťanství.²¹ Ze čtveřice mnou zkoumaných zemí jde však o zemi nejrozvinutější.²²

3.1 Historie v Súdánu

Súdán byl původně britskou kolonií a právě britská správa poprvé rozdělila roku 1924 Súdán na dva správní celky a to severní muslimský Súdán a jižní, animisticky-křesťanský. Z tohoto rozdělení na základě náboženského klíče možná vychází novodobá nevraživost mezi severem a jihem této rozlehlé země, které gradují po jeho osamostatnění, kdy se prakticky ihned rozhoří na území Súdánu konflikt, jenž se přes jistý vývoj odehrává na území Súdánu dodnes.

3.1.1 Vznik Súdánu a první válka

V roce 1953 došlo mezi Velkou Británií a Egyptem k smlouvě o nezávislosti Súdánu, respektive jeho práva na samourčení a na ustanovení vlastní vlády. A tak s jejich souhlasem vznikl dne 1. ledna 1956 svobodný Súdán. Bohužel už během

---

²⁰ Myšleno sjednocený Súdán roku 2011.

²¹ *Cia.gov* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

²² The Real Wealth of Nations : Pathways to Human Development. *Human Development Report* [online]. 2010, 20, 1, [cit. 2011-05-30]. Dostupný z WWW: <http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2010_EN_Complete_reprint.pdf>

ustanovování vlády, držela moc ve svých rukou Severní část Súdánu. Tím, že nezajistili spravedlivé rozdělení státní moci mezi obě části Súdánu, dopustili se Britové nenapravitelné chyby, která vedla v dlouhý a trvalý konflikt trvající od roku 1955 do roku 1972, během něhož přišlo o život zhruba 500 000 lidí.²³ Těchto 17 let se vyznačovalo vzpourou jižní části Súdánu vůči centrální vládě. Jih Súdánu tedy prošel dlouhou a krvavou občanskou válkou. Oficiální začátek války se datuje k 18. srpnu 1955, kdy jižanská jednotka Equatoria corps se vzbouřila proti snaze Severního Súdánu získat pod kontrolu místní správu. Vládní vojska však byla o hodně početnější a lépe vyzbrojená. Od roku 1969 začali být rebelové podporováni zbraněmi ze zahraničí, převážně Izraele, který jim přes Etiopii dodával zbraně.²⁴ Režim generála Gaafar Nimeiriho²⁵, který provedl státní převrat v roce 1969, se snažil vyjednat si podporu od Sovětského svazu, který dodal do země moderní výzbroj, jako jsou stíhací letouny, bombardéry protiletadlová děla apod.²⁶ Roku 1971 vzniklo hnutí South Sudan Liberation Movement (SSLM), která získala podporu súdánského exilu, a začala na jihu s budováním infrastruktury a dalších věcí. Reálná moc Jihu byla však po celou dobu první občanské války v rukou povstalecké armády Anya nya. Generál Nimeiri se přes velké problémy zavázal, že ukončí konflikt mezi severem a jihem a tak začalo v říjnu 1971 vyjednávání, které za vydatné pomoci Habešského císaře Haila Selasieho, dopěla k podepsání dohody v Addis Abebě, v Etiopii, v únoru 1972.²⁷

---

²³ *Systemicpeace.org* [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Major Episodes of Political Violence. Dostupné z WWW: <<http://www.systemicpeace.org/warlist.htm>>.

²⁴ COLLINS, Robert O. *Civil wars & Revolutions in the Sudan: Essays on the Sudan, Southern Sudan, and Darfur 1962-2004* [online]. 1. USA: Tsehah publishers, 2005 [cit. 2011-05-16]. Dostupné z WWW: <http://books.google.cz/books?id=bvcPpXoldPUC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

²⁵ Nimeiri byl jako všichni, kdo kdy vládli v Súdánu, muslim ze severní části Súdánu.

²⁶ *Globalsecurity.org* [online]. 2005 [cit. 2011-05-16]. Sudan - First Civil War. Dostupné z WWW: <<http://www.globalsecurity.org/military/world/war/sudan-civil-war1.htm>>.

²⁷ *Country Studies* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. Sudan. Dostupné z WWW: <<http://countrystudies.us/sudan/>>.

3.1.2 Nimeiriho era

Po nastolení míru v roce 1972 se začal Nimeiri utvrzovat ve své pozici a dařilo se mu odstraňovat i problémy mezi ním a některými arabskými kmeny ze severu. Při svém nástupu dosáhl i změny vlády, odkud odešli jeho političtí protivníci z proegyptské SSU (Sudan Socialist Union). Brzy po jeho nástupu k moci se mu podařilo potvrdit Islámu výjimečné postavení v zemi. V roce 1973 přišel s návrhem ústavy, která by sice přinesla jihu větší míru autonomie, ale jemu pokračování prezidentské vlády. Ústava měla dále uznávat křesťanství jako víru velké části Súdánského lidu, ačkoliv výsadní postavení Islámu by nijak neohrožovalo. Přes tyto kroky se v následujících letech odehrává velké množství stávek a demonstrací proti jeho režimu a to jak ze strany jihu, tak i z řad muslimů. Jako opozice proti jeho vládě se vytvořila Národní fronta složená z Al-Sadigova²⁸ křídla Umma party, strany NUP (The National Unionist Party) a ICHF (Islamic charter front), v té době odnože islámského bratrstva. Spolu zorganizovali pokus o státní převrat v roce 1976, který vládní vojska rychle porazila. Nimeiri tedy zůstal v čele země a jeho vláda pojala poté trochu smířlivější postoj a v Londýně roku 1977 podepsal Nimeiri spolu se Sadiqem al-Mahdim osmi bodovou dohodu, která umožňovala osvobození politických zajatců, obnovila mnohé politické svobody, výměnou za to byla rozpuštěna Národní fronta. O rok později se konaly volby, ve kterých mohli zástupci bývalé lidové fronty kandidovat jako nezávislí kandidáti a získaly 140 z 304 křesel a situace se zdála být na dobré cestě k demokratizaci.²⁹ Po volbách se zase vyskytly tendence k boji proti režimu tentokrát z řad SSU a Nimeiri přijímá opět tvrdší politiku. Na jihu se zvedá SPLM (Sudan People's Liberation Movement) proti Nimeiriho tendencím mít větší kontrolu nad jihem. V roce 1983 uznává Nimeiri „šarí'u“ jako základ Súdánského právního systému. SPLM odsoudil popravy a amputace nařízené náboženskými soudy a spolu s tím i porušování těch pasáží ústavy, které obsahovali smlouvu z Addis Abeby a tak v roce 1983 propuká druhá občanská válka. Téhož roku byla založena SPLA jakožto ozbrojená složka SPLM bojující proti vládě a snažící se vytvořit autonomní jižní

---

²⁸ Bývalý premiér z doby mezi jednolitými diktaturami.

²⁹ *National Umma Party Sudan* [online]. 2009 [cit. 2011-05-27]. Party History. Dostupné z WWW: <<http://www.umma.org/umma/en/index.php>>.

Súdán.³⁰ Zpočátku byli sice pro sjednocený Súdán, obviňovali centrální vládu ze směru spějící k rozpadu země apod., ale postupně se jejich kurz vyvinul ve snahu o oddělení. V této druhé občanské válce zemřelo, stejně jako v té první, kolem jednoho milionu obyvatel a na 4 miliony lidí bylo nuceno opustit své domovy. Roku 1985 dochází k hladomoru a posléze i státnímu převratu. Rok poté proběhnou v zemi volby, po kterých se v čele vlády objeví opět Sadiq al-Mahdi. Jeho vláda začala vyjednávat spolu s SPLM o míru. Dále se snažila i o zrušení islámského zákona. Během této fáze však občanská válka nabírala vrcholu, ceny vylétly raketově vzhůru a armáda dala Sadiqovi ultimatum k dohodě o ukončení bojů.³¹ K němu nedošlo, a proto armáda svrhla al-Mahdiho vládu a dne 30.6. 1989 se do čela země dostává generál Omar Hassan al-Bashir a zemi začne vládnout vojenská junta. Ta plně spolupracuje s NIF (National Islamic Front) a „zakládá *tak islamistický stát v pravém slova smyslu*.“ V zemi opět panuje tvrdé islámské právo. A ač měl být těchto podmínek jih zproštěn, i zde dochází k plnému uplatňování Islámského práva. Armáda počala roku 1992 razantní útoky vůči jižanským povstalcům. Ač byl islamistický projekt na poli kulturním, politickém i sociálním protěžován již dříve, po červnu 1989 se z něj stala státní ideologie.³²

3.1.3 Nedávná historie

V roce 1995 se celá opozice spojuje proti vládě v Národní demokratickou alianci. Jde o spojení opozice ze severu i z jihu a tak se válka severu s jihem mění spíše na konflikt mezi Chartúmem a periferiemi. Další nepokoje se později rozhořeli i mezi jednotlivými frakcemi v řadách rebelů a tak ztratil Súdánský disent dost na důvěře v očích západu. Okolní státy se snažili mezi oběma stranami vyjednat

---

³⁰ COLLINS, Robert O. *Civil wars & Revolutions in the Sudan : Essays on the Sudan, Southern Sudan, and Darfur 1962-2004* [online]. 1. USA: Tsehai publishers, 2005 [cit. 2011-05-16]. Dostupné z WWW: <http://books.google.cz/books?id=bvcPpXoldPUC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

³¹ *Country Studies* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. Sudan. Dostupné z WWW: <<http://countrystudies.us/sudan/>>.

³² NAGEEB, Salma Ahmed. *New Spaces and Old Frontiers : Women, Social Space, and Islamization in Sudan*. Lanham, Maryland: Lexington Books, 2005. 228 s.

příměří, ale když získala vládní junta podporu Saddáma Hussaina, byl Súdán západem označen Spojenými státy za „Rogue – state“. ³³ Po roce 1997 nastává období, kdy se situace uklidňuje, dochází k různým debatám a smlouvám. Pomalu ale jistě se dospěje až do roku 2005, kdy dochází k podepsání smlouvy v Nairobi. Tato smlouva uděluje jižnímu Súdánu velkou míru samostatnosti pro následující šestileté období, po němž bude následovat referendum. Do té doby se budou příjmy z ropy dělit rovným dílem a právo „šarí‘a“ nebude muset být na nemuslimském obyvatelstvu uplatňováno. ³⁴

3.2 Konflikt v Súdánu

Konflikt v Súdánu tedy trval od roku 1955 až do roku 2005 a to pouze s minimálním intermezem. Během tohoto konfliktu bylo zabito přes 2 miliony lidí ³⁵ a ještě několikrát tolik přišlo o své domovy. Všechny státní převraty a revoluce v Súdánu byly čistě politického rázu, jelikož byly u moci vždy pouze muslimové ze severní oblasti. Hned po vzniku Súdánu se na poli politickém rozhořel boj mezi jednotlivými muslimskými stranami, kvůli němuž došlo k intervenci armády a nastolení vojenské diktatury. Tato diktatura trvala do roku 1964, kdy se k moci dostane koalice muslimských politických stran Umma v čele s Al-Sadig Al-Mahdim. Armáda je však opět nespokojená se stavem politiky, země je zpustošená občanskou válkou a k moci se opět převratem dostává další velitel armády, tentokrát Gaafar Nimeiri. Na těchto faktech je vidět, že na poli politickém se vedly spory mezi

---

³³ Státy, které jsou podle spojených států hrozbou mezinárodního systému.

BLUM, William. *Rogue State: A Guide to the World* [online]. London: Zed Books, 2002 [cit. 2011-05-29].

Dostupné z WWW: <[http://arcticbeacon.com/books/William_Blum-Rogue_State\(2002\).pdf](http://arcticbeacon.com/books/William_Blum-Rogue_State(2002).pdf)>.

³⁴ COLLINS, Robert O. *Civil wars & Revolutions in the Sudan: Essays on the Sudan, Southern Sudan, and Darfur 1962-2004* [online]. 1. USA: Tsehai publishers, 2005 [cit. 2011-05-16]. Dostupné z WWW:

<http://books.google.cz/books?id=bvcPpXoldPUC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

³⁵ *Systemicpeace.org* [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Major Episodes of Political Violence. Dostupné z WWW: <<http://www.systemicpeace.org/warlist.htm>>.

jednotlivými muslimy z důvodů ideologických či mocensko-politických a nikoliv náboženských. Velkým problémem však pro Súdán byla aplikace práva „šarí‘a“. ³⁶ Zavedení tohoto práva v severní části země je jistě sporné a rozporuplné, ale při jeho zavedení i pro nemuslimské obyvatelstvo na jihu, jde jednoznačně o projev mezicivilizačního konfliktu. V tomto bodě je civilizační hranice důvodem problému, jelikož dochází ke konfrontaci dvou kultur a náboženství. Stejně tak dlouhodobá snaha centrálních vlád protěžovat muslimy a to především araby, je jednoznačně civilizačního a subcivilizačního charakteru. Konflikt mezi severem a jihem byl tedy pro celou historii Súdánského samostatného státu typickým rysem a důvodem vzniku konfliktů. Rozdíl mezi těmito dvěma částmi země byl však jednak náboženský a jednak i etnický. Oba tyto aspekty měli na hrozivou situaci země svůj vliv, jelikož vytvářeli třecí plochy, které ke konfliktům vedli. V současné době můžeme doufat, že je již tento konflikt definitivně ukončen, a to plánovaným rozdělením země v létě 2011. Dá se tedy říci, že zásadním obratem v tomto konfliktu byl mír ze smlouvy z Nairobi roku 2005. Dnes se s napětím očekává vývoj letošního léta, kdy má jižní Súdán vstoupit na mezinárodní pole jako samostatný aktér mezinárodních vztahů.

3.2.1 Dárfúr

Složení obyvatelstva Dárfúru je velice pestré, proto je i zvýšené riziko vzniku konfliktů. „*V této provincii žijí příslušníci více než 30 kmenů, kteří se rozdělují na dvě základní etnické skupiny – zhruba jedna polovina obyvatel (3,1 milionů) je reprezentována černošskými Afričany z kmenů Fúr, Massalit a Zaghawa, a druhá je tvořena kmeny arabskými.*“ ³⁷ Obě etnika vyznávají stejné náboženství, jímž je sunnitský islám, tudíž motivem konfliktu v tomto případě rozhodně není náboženství. Konflikt v Dárfúru vychází z celkové nestability země a rozepří mezi vládou, zastupující islámskou stranu, a africkými etniky. K jeho rozpoutání dochází v únoru

³⁶ NAGEEB, Salama A. *Islam in Africa*. Münster: Transaction Publishers, 2002. *Stretching the Horizon: a Gender-based Perspective on Everyday Life and Practices in an Islamist Sub-Culture of Sudan*, s. 17-42.

³⁷ BĚLONOŽNÍKOVÁ, JANA. *REAKCE NA OZBROJENÝ KONFLIKT V DARFÚRU* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 76 s. Diplomová práce. PRÁVNICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY Katedra mezinárodního a evropského práva. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/107773/pravf_m/DP_Jana_Belonznikova.pdf>.

2003 poté, co dvě povstalecké skupiny „Sudan People's Liberation Movement“ a „Justice and Equality Movement“ zahájili úspěšné vojenské akce proti státním ozbrojeným složkám.³⁸ Vláda na to reagovala masivní protiofensivou ve spolupráci s provládními ozbrojenými milicemi Janjaweed. Jde o ozbrojenou skupinu následníků arabských nomádů a reprezentují kmeny Baggara.³⁹

3.2.2 Příčiny konfliktu

„Viníkem v Dárfúru je klima.“⁴⁰

Při své návštěvě Dárfúru v červnu roku 2007 vyslovil generální tajemník OSN Ban Ki-moon velice překvapivý závěr, a to, že „*viníkem konfliktu v Dárfúru je klima.*“ Podíváme-li se však na tento problém komplexněji, dostane toto tvrzení zcela jiný ráz. „*Vedle řady sociálních a politických příčin stála na jeho počátku i ekologická krize, která byla minimálně částečně zapříčiněna klimatickými změnami*“⁴¹ V Súdánu dochází v poslední době skutečně k radikální proměně klimatu, kdy celkový úhrn

---

³⁸ Americké ministerstvo zahraničí vydalo podle serveru ushmm.org v roce 2009 informaci, že v oblasti Dárfúru došlo k poničení či dokonce totálnímu vyhlazení na 3300 vesnic, což je dvojnásobek oproti údajům z roku 2007. Jako vrchol konfliktu je zde nově uveden rok 2005, během kterého došlo k totálnímu zničení více jak 2000 vesnic. *United states holocaust memorial museum* [online]. 2009 [cit. 2011-05-27]. CRISIS IN DARFUR. Dostupné z WWW: <<http://www.ushmm.org/maps/projects/darfur/>>.

³⁹ COLLINS, Robert O. *Civil wars & Revolutions in the Sudan: Essays on the Sudan, Southern Sudan, and Darfur 1962-2004* [online]. 1. USA: Tsehai publishers, 2005 [cit. 2011-05-16]. Dostupné z WWW: <http://books.google.cz/books?id=bvcPpXoldPUC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

⁴⁰ *Ki-Moon, B. UN Bulletin: viníkem v Dárfúru je klima. Dostupný z:* Svět je tvrdé místo k narození: Rozvojové cíle tisíciletí v poločase. *UN bulletin - zpravodaj OSN v české republice* [online]. 2007, IV, [cit. 2011-05-18]. Dostupný z WWW: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/casopis/soubory/OSN_1007_komp.pdf>.

⁴¹ *Ki-Moon, B. UN Bulletin: viníkem v Dárfúru je klima. Dostupný z:* Svět je tvrdé místo k narození: Rozvojové cíle tisíciletí v poločase. *UN bulletin - zpravodaj OSN v české republice* [online]. 2007, IV, [cit. 2011-05-18]. Dostupný z WWW: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/casopis/soubory/OSN_1007_komp.pdf>.

srážek neustále kleslá, dochází k masivní desertifikaci půdy, zhoršení kvality vody i její dostupnosti, úhynu zvěře apod. To vede k naprosté zuboženosti místní populace, a tudíž zvyšuje její potenciální radikalizaci. V oblasti Dárfúru to roznítilo konflikt mezi africkým obyvatelstvem, které hospodařilo na svých polích a arabskými kočovnými kmeny.⁴² Od příchodu arabů byly přitom jejich vztahy dobré. Dělili se o vodu a afričtí osadníci nechávali araby kočovat přes svá území.⁴³ Avšak právě kvůli klimatickým změnám se arabové již nebyli schopni uživit pouze v dohodnutých oblastech a z toho vzešel konflikt mezi arabským a africkým obyvatelstvem. Proto podnikali ozbrojené nájezdy na africká hospodářství a v oblasti došlo k rozlišování obyvatel podle původu na africké a arabské. To nabylo ještě krutějšího významu kvůli státní propagandě preferující arabské obyvatelstvo jako privilegované. Poté se dosavadní ráz konfliktu změnil z boje o přírodní zdroje na etnicky motivovaný až genocidní.⁴⁴

„Počátky této ideologie lze nalézt v konfliktu mezi kmenem Fúrů a Araby, v letech 1987 – 1989, v jehož důsledku se spojilo 27 arabských kmenů v tzv. Arabském shromáždění, jehož jménem byl tehdejšímu ministerskému předsedovi napsán dopis, který vyžaduje potvrzení arabské nadvlády.“⁴⁵

Příčin Dárfúrského konfliktu je však mnoho, klima je pouze jedním z nich. Dále se zde jedná o umělé nastavení hranic, které nebralo ohledy k hranicím místních kmenů a mnoho jejich původních území bylo tak uměle rozděleno mezi území Súdánu a Čadu, což vedlo mnohé čadské bojovníky k angažovanosti v konfliktu

---

⁴² *Hospodářské noviny* [online]. 2007 [cit. 2011-05-28]. Pan Ki-moon: Za mrtvé v Dárfúru mohou i klimatické změny. Dostupné z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-21437370-za-mrtve-v-darfuru-mohou-i-klimaticke-zmeny>>.

⁴³ PECHÁČEK, Štěpán. *Súdán/Dárfúr : Vývoj a stav konfliktu v Dárfúru, rezoluce Rady bezpečnosti OSN, působení Evropské unie* [online]. Praha: Parlamentní institut, 2007. 11 s. Referát. Parlamentní institut. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/kps/pi/PRACE/pi-3-066.pdf>>.

⁴⁴ *Aegitrust.org* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. 2 - Darfur and the ideology of Sudan. Dostupné z WWW: <<http://www.aegitrust.org/Reports-report1/2-Darfur-and-the-ideology-of-Sudan.html>>.

⁴⁵ BĚLONOŽNÍKOVÁ, JANA. *REAKCE NA OZBROJENÝ KONFLIKT V DARFÚRU* [online]. Brno : Masarykova universita, 2008. 76 s. Diplomová práce. PRÁVNICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY Katedra mezinárodního a evropského práva. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/107773/pravf_m/DP_Jana_Belonznikova.pdf>.

v Súdánu. Mezi další lze poznamenat dlouhodobou lhostejnost ústřední vlády vůči tomuto regionu, z jejího pohledu dosti okrajovému.⁴⁶ Obě strany, jak arabští nomádi, tak afričtí rolníci vyznávají sunnitský Islám, tudíž by zde nemělo jít o konflikt z náboženských důvodů a konflikt v Dárfúru se ani přímo netýká hranic islámské civilizace. Jde spíše o etnickou hranici. Tudíž se nabízí otázka, zda v tomto případě nejde o konflikt, zapříčinení mimo jiné subcivilizační hranicí. Hlavní konflikt v Dárfúru trval 5 let, bylo v něm zabito přes 200 tisíc lidí a více než dva miliony uteklo ze svých domovů. V roce 2008 stále ještě docházelo k násilnostem, a i přes zásah OSN zde humanitární krize dodnes trvá. Konflikt byl přenesen i do sousedního Čadu a rozhořela se kvůli němu i válka mezi Súdánem a Čadem. Tyto země sice podepsali roku 2008 příměří, ale situace v Dárfúru se nadále nezlepšuje.⁴⁷

3.3 Súdán dnes

Současný státní režim Súdánu je brán jako jeden z nejvíce autokratických ze všech zemí světa. Jeho moc však zdaleka nesahá do všech koutů země. Dochází zde k neustálé korupci, lidská práva jsou porušována a občanská práva jsou velice rozdílná pro jednotlivé obyvatele. Státní orgány buď nechtějí, nebo pro svou slabost nemohou, udržovat pořádek a bezpečnost na území země a proto se ve třech místech země vytvořily autonomní oblasti, ve kterých se utvořily různé formy milicí a domobrany, kdy lidé berou svou bezpečnost do vlastních rukou. Díky tomu, že na území Súdánu probíhají různé formy konfliktů téměř nepřetržitě už přes půl století, je zde obrovské množství lehkých zbraní. Z etnického pohledu je však třeba poznamenat, že se proti centrální vládě nestaví pouze africké, ale místy i arabské, tudíž preferované obyvatelstvo, čím klesá i možnost uvádět za primární příčinu subcivilizační hranici popřípadě etnické rozdíly. Spíše zde jde o politiku centrální

---

⁴⁶ PROKOPOVÁ, Květa. Dárfúr - příčiny probíhajícího konfliktu [online]. *E-polis.cz*, 13. prosinec 2010. [cit. 2011-05-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-vztahy/564-darfur-priciny-probihajiciho-konfliktu.html>>. ISSN 1801-1438.

⁴⁷ *Aktualne.centrum.cz* [online]. 2008 [cit. 2011-05-16]. Prezidenti Čadu a Súdánu podepsali mírovou dohodu. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=524002%202008>>.

vlády, klimatické změny, špatnou regionální politiku apod. Velký vliv na dnešní Súdán má konflikt v Dárfúru, kvůli němuž jak ze Súdánu tak do něj migrují miliony lidí. Špatně fungující státní aparát navíc zapřičiňuje neefektivní využívání humanitární pomoci.⁴⁸

3.3.1 Civilizační hranice - Súdán

Na území Súdánu docházelo k četným konfliktům mezi arabským (popř. islámským) a neislámským obyvatelstvem a náboženské rozdíly byly zdrojem mnoha nepokojů, konfliktů a genocidy. Nelze ovšem Islám jednoznačně označit jako zdroj sváru, jelikož za ten bývají označovány spíše jiné důvody. Na spoustě problémů však nese islám svou vinu, ať už uplatňování práva „šarí‘a“ na neislámském obyvatelstvu, vládní zákony udělující islámu výsadní pozici a araby označující za nadřazený národ. Spíše se ale uvádí, že v Súdánu mají konflikty etnicko-politické kořeny.⁴⁹ Ať jde již o obě občanské války či konflikt v Dárfúru, za konflikty stojí mnoho důvodů. Ať již boje jednotlivých minorit za větší míru autonomie, problémy obyvatel s vládou (popř. byrokratickým aparátem), která se vyznačuje dosti represivně a autoritativně, což lze vidět na marginalizaci oblastí minoritního obyvatelstva. V neposlední řadě jde o rozšiřující se environmentální krizi oblasti Sahelu, kde nedostatky vody, potravy, pastvin a celkově zdrojů, jen přizívuje oheň konfliktů.

---

⁴⁸ BĚLONOŽNÍKOVÁ, JANA. *REAKCE NA OZBROJENÝ KONFLIKT V DARFÚRU* [online]. Brno : Masarykova univerzita, 2008. 76 s. Diplomová práce. PRÁVNICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY Katedra mezinárodního a evropského práva. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/107773/pravf_m/DP_Jana_Belonznikova.pdf>.

⁴⁹ PROKOPOVÁ, Květa. Dárfúr - příčiny probíhajícího konfliktu [online]. *E-polis.cz*, 13. prosinec 2010. [cit. 2011-05-28]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-vztahy/564-darfur-priciny-probihajiciho-konfliktu.html>>. ISSN 1801-1438.

3.4 Súdán – závěr

Pokusíme se nyní zaměřit na výzkumnou otázku. Je hranice islámské civilizace příčinou, která může vést až k dělení státu, jako nejspíše dojde letos v Súdánu? V otázce Súdánu lze mluvit o nejsilnějším projevu civilizační hranice, z hlediska náboženského⁵⁰ či subcivilizační, z hlediska rasově-etnického,⁵¹ ze všech čtyřech zkoumaných zemí, viz mapy 3 a 4. Na jihu Súdánu žijí černí Afričani, při čemž jde zároveň o křesťany popř. vyznavače původní domorodé víry, kdežto na severu převážně arabové či poarabštěné kmeny, všichni sunnitského vyznání. Po etnické stránce můžeme na mapě Súdánu vidět, že i Jih je velice rozmanitý, avšak jeho hustota osídlení je, na rozdíl od ostatních tří zemí, podobná jako u zbytku země, což je vidět na mapě číslo 5.⁵² Vzájemně se od sebe sever s jihem liší jednak právě nábožensky, dále pak i etnicky, jazykově apod. Jak je vidět z náboženské mapy Súdánu, na severu země žije převážně arabské obyvatelstvo oproti jihu, kde se arabské obyvatelstvo téměř nevyskytuje. Rozložení arabského a nearabského obyvatelstva ke zhlédnutí na mapě 6.⁵³ Podobný obraz se ukazuje na náboženské mapě Súdánu, kde se nám hranice mezi severem a jihem, až na drobnou výjimku v západní části, přesně shoduje s náboženskou hranicí a většina obyvatel jižního Súdánu bude neislámského vyznání. Tyto faktory definitivně vystačí k určení, že jde o hranici mezi různými civilizacemi. A vzhledem k historickému vývoji Súdánu, kde severní část vždy držela moc a jižní část byla dlouhodobě marginalizována, docházím k výsledku, že Súdán by měl být rozdělen, jelikož tyto dvě části země jsou

---

⁵⁰ *South Sudan Info* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. Maps Help Understand Regional Differences During Sudan Referendum. Dostupné z WWW: <<http://southsudaninfo.net/2011/01/maps-help-understand-regional-differences-during-sudan-referendum/>>.

⁵¹ *South Sudan Info* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. Maps Help Understand Regional Differences During Sudan Referendum. Dostupné z WWW: <<http://southsudaninfo.net/2011/01/maps-help-understand-regional-differences-during-sudan-referendum/>>.

⁵² *Bestcountryreports.com* [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Population Density Map of Sudan. Dostupné z WWW: <http://www.bestcountryreports.com/Population_Map_Sudan.html>.

⁵³ *Views from the Occident* [online]. 2008 [cit. 2011-05-30]. Deconstructing the 'arab-african' Description of Darfur Conflict. Dostupné z WWW: <<http://occident.blogspot.com/2008/08/deconstructing-arab-african-description.html>>.

velmi odlišné a historie ukázala, že nejspíše nemůžou žít v klidu vedle sebe v jedné zemi. Celý africký kontinent je rozdělen na stovky a tisíce různých etnik a kmenů, mezi nimiž dochází často ke konfliktům. Spolu s ostatními faktory, jako jsou rozdíly v barvě kůže, vyznání apod. se v podmínkách, kde většina lidí žije pod hranicí chudoby a jsou nuceni často bojovat o vodu a potravu, se jednotlivé konflikty mění ve velké krvavé a desítky let trvající, ve kterých se často dějí věci, které si dnešní západní civilizace dokáže stěží představit.⁵⁴ V Súdánu vedla hranice islámské civilizace k rozdělení země, takže Jižní Súdán by měl v létě roku 2011 po desetiletích bojů získat svou nezávislost. Přesto i na území jižního Súdánu budou různé etnické skupiny, lidé různého vyznání apod., což by v extrémních přírodních podmínkách, jaké v této oblasti panují, mohl být předpoklad ke vzniku závažnějších konfliktů. „K Súdánu je ale potřeba říci, že zde byli jednotlivé strany konfliktu dosti jednotné a dalo by se říci až homogenní“⁵⁵, a to by mohlo zabránit propuknutí dalšího konfliktu. Konflikt ještě stále může hrozit v severním Súdánu, kde je různých etnik více a za větší míru autonomie zde stále bojuje nejedna oblast. Například na severovýchodě Súdánu dochází k podobným věcem, jako v Dárfúru či dříve v Jižním Súdánu. Zde však nejde o konflikt mezi civilizací ani mezicivilizační, jelikož jde o konflikt mezi armádou a místními povstaleckými skupinami arabizovaných etnik, nad které jsou ale přesto, na základě etnického klíče, preferováni arabové. V tomto případě jde však o etnika vzájemně si blízká a nejde tak o subcivilizační hranici. Můžeme to však brát jako další důkaz, že civilizační či podcivilizační hranice nenese na konfliktech v Súdánu tu největší vinu, spíše jde o boje mezi jednotlivými etniky. V Jižním Súdánu by měla být situace mnohem klidnější, protože celkově má Jižní Súdán mnohem lepší předpoklady do budoucna, jelikož se zde ale vyskytuje i značné množství ropy, která se zde už zhruba deset let těží, což povede ke značnému množství investic ze strany odběratelů ropy, a to zvláště Číny, které by nově neproudily do hlavního města Chartúmu, ale zůstaly by v rukou Jižního Súdánu, což by také mohl být prvek

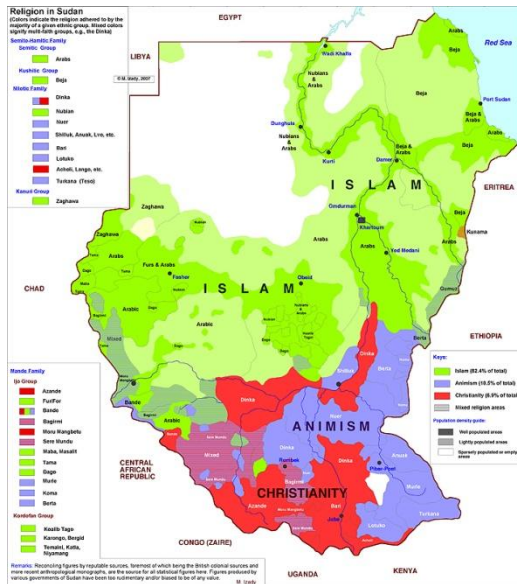
---

⁵⁴ COLLINS, Robert O. *Civil wars & Revolutions in the Sudan : Essays on the Sudan, Southern Sudan, and Darfur 1962-2004* [online]. 1. USA: Tsehai publishers, 2005 [cit. 2011-05-16]. Dostupné z WWW: <http://books.google.cz/books?id=bvcPpXoldPUC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

⁵⁵ ZÁHOŘÍK, Jan. *Subsaharská afrika*. Praha: Lidové noviny, 2010. Vybrané africké země s nerostným bohatstvím, s. 138-145.

posilující stabilitu případného samostatného Súdánu. Vše ale ukáže až toto léto, protože svět stále v obavách vyčkává na případné kroky Chartúmu.

Mapa 3: Náboženská mapa Súdánu

Zdroj: South Sudan Info

Mapa 4: Etnická mapa Súdánu

Zdroj: South Sudan Info

Mapa 5: Rozložení obyvatelstva v Súdánu

Zdroj: Bestcountryreports.com

Mapa 6: Arabské a nearabské obyvatelstvo v Súdánu

Zdroj: Views from the Occident

4. Čad

Čad je země ležící v centrální oblasti Sahary, západně od Súdánu. Jeho rozloha činí 1.3 mil. km² což z něj dělá 21. největší zemi světa. Na jeho území žije 10.8 mil. obyvatel, jež se dělí do nespočetného množství etnik. Z nich největší je etnikum Sara (27.7%) dále mezi nejpočetnější patří Arabové (12.3%) a Mayo-Kebbi (11%). Přes 50% obyvatel se hlásí k sunnitskému Islámu, 35% k různým formám křesťanství. Čad se stává nezávislým, jako většina afrických států, v roce 1960.⁵⁶

4. 1 Historie Čadu

První politické subjekty zde začali vznikat hned po skončení 2. světové války, během které stál Čad za generálem de Gaullem, a odmítl Vichistickou vládu. Hlavní nově vzniklé subjekty byly čadská demokratická unie UDT a čadská strana pokroku PPT. UDT byla hlavní stranou, zastupovala hlavně ekonomické zájmy elit, většinou muslimů ze severní části Čadu. Byla spjata s Gaullovou stranou ve Francii.⁵⁷ Politika v Čadu začala být postupně stále méně a méně ovlivňována Evropou a tak se vyvinula i jižanská strana PPT jakožto hlavní rival UDT. Prvním prezidentem se stal zástupce PPT François Tombalbaye. Po svém nástupu, obdobně jako v okolních zemích, zakázal všechny ostatní strany a v zemi vládla diktatura. Také vedl dosti diskriminační politiku proti centrálním a severním územím, kde obyvatelstvo nebylo křesťanské. V roce 1965 proto vypuklo povstání a z něho vychází založení skupiny FROLINAT (národní osvobozenecská fronta Čadu - Fronte de libération nationale du Tchad).⁵⁸ A tak začala v Čadu krvavá občanská válka.

---

⁵⁶ Cia.gov [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

⁵⁷ Country Studies [online]. 1988 [cit. 2011-05-28]. A Country Study: Chad. Dostupné z WWW: <<http://memory.loc.gov/frd/cs/tdtoc.html>>.

⁵⁸ Country Studies [online]. 1988 [cit. 2011-05-28]. Chad. Dostupné z WWW: <<http://countrystudies.us/chad/>>.

Prezident François Tombalbaye měl sice podporu francouzské vlády, ale choval se velmi brutálně ve své politice a nakonec byl proto zabit při atentátu roku 1975. Poté přichází roku 1978 vláda vojenské junty vedené jižanským generálem Malloumem, ale kde byly ve vládě zastoupeny i vůdci z FROLINATu. V roce 1979 propukají boje znovu. Prezident Malloum prchá ze země a do čela země se staví Goukouni Oueddeihou (muslim ze severu), jehož vojska, ve spolupráci s Libyí, kontrolovala většinu země. Když se ale libyjská vojska roku 1981 stáhla, armáda FROLINATu (muslimové ze severu) v čele s jejich vůdcem Hissènem Habrem vítězí a začíná doba jeho vlády. Proti němu zasahují opět libyjská vojska. Habremu přicházejí na pomoc Francouzská vojska, dále dostává pomoc i ze Spojených států, jelikož se západ bojí šíření libyjského vlivu.⁵⁹ V roce 1986 se armáda bývalého prezidenta Goukouni Oueddeihou obrací na stranu Habrého a společně bojují proti Libyjským jednotkám. Válka mezi Čadem a Libyí trvala až do roku 1987, kdy obě strany občanské války podepisují příměří. Nejprve z území Libye a poté hlavně ze Súdánu vede tou dobou Habrého bývalý generál Idriss Déby guerillovou válku. Postupně se mu stále více a více daří, a když zaútočí na hlavní město, dobude ho bez jakýchkoliv problémů. Habré ještě před útokem popravil všechny politické vězně a poté spolu se statním pokladem uprchnul do Kamerunu. Do čela země se tak dostává Idriss Déby. Za jeho vlády dochází k mírné demokratizaci, ale i přesto stále pokračují krvavé boje. Déby začíná lehce spolupracovat se západem, aby země mohla dostávat více rozvojové pomoci a aby Čadu pomohl s rozjezdem ekonomiky. Přesto během jeho vlády došlo mnohokrát k zmražení bankovních kont, dokud vláda nezačala více bojovat s chudobou a ostatními problémy. Déby se stále drží jako prezident dodnes, i přes to, že v roce 2003 se sem ze sousedního Súdánu rozšířil Dárfúrský konflikt.⁶⁰ Přelom tisíciletí znamená pro Čad zlomový rok, jelikož zde byla nalezena velká

---

⁵⁹ *Politické problémy rozvojových zemí* [online]. 2006 [cit. 2011-05-28]. Čad. Dostupné z WWW: <<http://rozvojovky.vse.cz/st-cad.php>>.

⁶⁰ TUBIANA, Jérôme. The Chad–Sudan Proxy War and the 'Darfurization' of Chad: Myths and Reality. *Small Arms Survey* [online]. 2008, [cit. 2011-05-28]. Dostupný z WWW: <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/33E41A34180F9D9CC125742B0041A1AE-Full_Report.pdf>.

ložiska ropy. Dodnes se stále zkoumá, kolik ropy v Súdánu nalézá, je však velká pravděpodobnost, že se Čad stane velmi významným africkým ropným zdrojem.⁶¹

4.1.1 Válka Čadu se Súdánem

V roce 2003 začínají z oblasti Dárfúru proudit statisíce uprchlíků před genocidou probíhající v na území Súdánu. Navíc se ozbrojené milice Janjaweed začali pohybovat i na území Čadu. V roce 2005 již byla situace neúnosná, a proto vyhlásil Čad dne 23.12 válku Súdánu.⁶² Čad se potřeboval bránit tomu, aby se konflikt v Dárfúru rozšířil i na jeho území, což by vedlo k destabilizaci země. Nakonec se tak i stalo, jelikož čadští rebelové začali dobývat jednotlivá města.⁶³ Čadská vláda po celou dobu konfliktu vyjadřovala své obavy z podpory rebelů od Súdánské vlády. Podle OSN byly spolu obě země stále ve válečném konfliktu, až na to, že je vedli nepřimo, tj. přes povstalecké skupiny, které se snažili svrhnout vládu druhé země. Šlo tedy o typ konfliktu nazývaný „proxy war.“ Přes mírovou smlouvu, kterou Ban Ki-moon přinutil prezidenty obou zemí v roce 2010 podepsat, se situace zatím nijak zvlášť nezlepšila.⁶⁴

---

⁶¹ ZÁHOŘÍK, Jan. *Subsaharská Afrika : a světové mocnosti v éře globalizace*. Praha: Lidové noviny, 2010. s. 133-135

⁶² *The Sudan Human Security Baseline Assessment (HSBA) Project* [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. SUDAN-CHAD PROXY WAR CHRONOLOGY . Dostupné z WWW: <<http://www.smallarmssurveysudan.org/pdfs/facts-figures/armed-groups/darfur/chad/HSBA-Chad-Sudan-Proxy-War-Chronology.pdf>>.

⁶³ TUBIANA, Jérôme. The Chad–Sudan Proxy War and the ‘Darfurization’ of Chad: Myths and Reality. *Small Arms Survey* [online]. 2008, [cit. 2011-05-28]. Dostupný z WWW: <http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/33E41A34180F9D9CC125742B0041A1AE-Full_Report.pdf>.

⁶⁴ *BBC news* [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. Sudan and Chad to end hostilities. Dostupné z WWW: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/8507363.stm>>.

4.1.2 Dnešní Čad

V únoru 2010 se prezidenti Idriss Déby a Omar al-Bashir domluvili na ukončení nepřátelství. Zároveň si i slíbili, že přestanou podporovat jednotlivé rebelské skupiny v boji proti druhému státu a ty povstalecké skupiny, které měli základnu na jejich území, prý vyženou. Zároveň Déby vydal prohlášení, že všichni rebelové se mohou bez trestu vrátit do své země, mají pouze složit zbraně. Je ale potřeba si uvědomit kolik různých smluv již bylo mezi oběma zeměmi v poslední době uzavřeno. I přes to z pohledu západních odborníků vnáší do situace novou naději, ač je mezi oběma stranami stále cítit velká míra nedůvěry. Vnitropolitická situace Čadu je od nástupu Idrisse Débyho stejná. V únoru 2011 proběhly v Čadu další prezidentské volby,⁶⁵ které byly podle zahraničních pozorovatelů pravděpodobně zfalšované. Vyhrál je tedy opět Idriss Déby, a opozice je bojkotovala. Déby tak opět ukázal, nakolik pevná je jeho moc.⁶⁶

4.2 Komparace Čadu a Súdánu

Čad je svou strukturou ze všech ostatních států Sahelu Súdánu nejbližší. Je obdobně rozložen na Severní – muslimský a jižní – křesťanský.⁶⁷ Vyskytují se zde sice mnohá odlišná etnika nežli v Súdánu, ale přesto jsou si státy tímto velice blízké. Přes mnohé shody, rozdílnost obou zemí spočívá přesto v jejich historii. V ní sice najdeme mnohé společné, jako např. to, že v zemi vládne autoritativní režim, většina jejího vývoje je zalita krví občanské války apod., ale na rozdíl od Súdánu, v Čadu měl moc v rukou i menšinový křesťanský jih. Ač jde o pouhý kousek země, v porovnání s rozlohou Čadu, vyskytuje se zde, vzhledem k míře hustoty osídlení, velká část

---

⁶⁵ ELECTIONS CALENDAR. Dostupné z WWW: <<http://www.ndi.org/electionscalendar>>.

⁶⁶ *BBC news* [online]. 2011 [cit. 2011-05-28]. Chad opposition boycotts presidential election. Dostupné z WWW: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13187097>>.

⁶⁷ *World map* [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. MAPA DE CHAD ETHNIC GROUPS MAP. Dostupné z WWW: <http://mapas.owje.com/maps/3426_chad-ethnic-groups-map.html>.

obyvatelstva, což lze vidět na mapě 7.⁶⁸ Na rozdíl od Súdánu, se v Čadu moc v rukou Severu a Jihu vystřídala, byli zde dokonce i snahy o zavedení konsenzuálního politického systému už za doby občanské války a těžké diktatury. Tato snaha však měla prakticky nulového trvání i dopadu.⁶⁹ Také zde došlo, z velké části, k odcizení jednotlivých skupin obyvatel, „*převážně nilotskými a bantuskými křesťanskými farmáři na jihu země a arabskými obyvateli pouštních oblastí na severu,*“⁷⁰ ale na rozdíl od Súdánu nedošlo k takové míře marginalizace křesťanské ani muslimské části země, jako v Súdánu došlo v případě Jihu. Jediný problém tohoto typu je na úplném severu s nomády, což je však od Súdánu odlišné a naopak typické pro Niger a Mali. Podle mnoha činitelů, by se dal v Čadu předpokládat podobný vývoj, k jakému došlo v Súdánu, avšak podstatnější jsou podle mne dané rozdíly, jimiž se Čad řadí spíše k západnímu Sahelu. Kvůli podnebí je zde jižní část země ekonomickým tahounem, je zde vyšší míra osídlení a severní část by bez ní byla pouhou pouští, na což poukazuje mapa 8.⁷¹ Čadem neteče žádná velká řeka, jako v Súdánu Nil, a proto sever země potřebuje onu jižní úrodnou část. V prvních dekádách 21. Století je tedy rozpad Čadu nepravděpodobný, přestože hodně faktorů je stejných jako v případě Súdánu. Při porovnání Súdánu a Čadu nalezneme mnoho činitelů, které nám vypovídají o civilizační i subcivilizační hranici. Civilizační hranice se v případě Súdánu tedy stane i hranicí státní, jelikož Severní Súdán je složením své populace typickým severoafrickým (tj. arabským) státem. Oproti tomu Jižní Súdán má díky černošským etnikům, křesťanství a animismu společné rysy se zbytkem křesťansko-animistické subsaharské afriky. V případě Súdánu tedy opravdu došlo k mezicivilizačnímu konfliktu, který zapříčinil okolo pěti dekád krvavých občanských válek, jež vedlo k odtrhnutí jižní autonomní oblasti. Svůj podíl na tom měla dekolonizace, která nám zanechala hranice afrických států neodpovídající etnickým

---

⁶⁸ *Bestcountryreports* [online]. 2007 [cit. 2011-05-28]. Population Density Map of Chad. Dostupné z WWW: <http://www.bestcountryreports.com/Population_Map_Chad.html>.

⁶⁹ *Country Studies* [online]. 1988 [cit. 2011-05-28]. Chad. Dostupné z WWW: <<http://countrystudies.us/chad/>>.

⁷⁰ *Politické problémy rozvojových zemí* [online]. 2006 [cit. 2011-05-28]. Čad. Dostupné z WWW: <<http://rozvojovky.vse.cz/st-cad.php>>.

⁷¹ *World map* [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. MAPA DE CHAD ECONOMIC ACTIVITY MAP. Dostupné z WWW: <http://mapas.owje.com/maps/3424_chad-economic-activity-map.html>

hronicím, z toho vyplývající právě etnická různorodost, náboženská nejednotnost a z toho vyplývající problémy („šarí'a“ na Jihu apod). Svůj podíl na rozpadu Súdánu mají i klimatické změny, nesoucí sebou chudobu a hladomor. Přes to, že rozložení Čadu je velice podobné, Čad jakožto celek je velice závislý na své jižní části a neměla by být snaha o odtržení jakékoliv části takovou intenzitou. Jediná oblast Čade, kde by se dalo mluvit o tak silné marginalizaci jako v případě Jižního Súdánu, je nomádký sever, což je pro státy Sahelu typické. Ten však pravděpodobně nebude mít dostatek síly a zdrojů, aby mohl přemýšlet o existenci vlastního státu, popřípadě odtržení se od zbytku Čadu. I vzhledem k výskytu ropy a dalších nerostných surovin ho jižní část země nebude chtít pustit, ať již bude vládnout zástupce kteréhokoliv etnika či víry. Nic méně územím Čadu prochází jak civilizační tak subcivilizační hranice, což lze vidět na mapě 9, a proto se dají předpokládat do budoucna mnohé konflikty. Ty by však neměly dosáhnout takové intenzity či rozsáhlosti jako v případě Súdánu, což dokazuje i to, že v případě občanské války v Čadu, hovoříme o obětech v řádu desetitisíců, nikoliv miliónů jako v případě Súdánu.⁷²

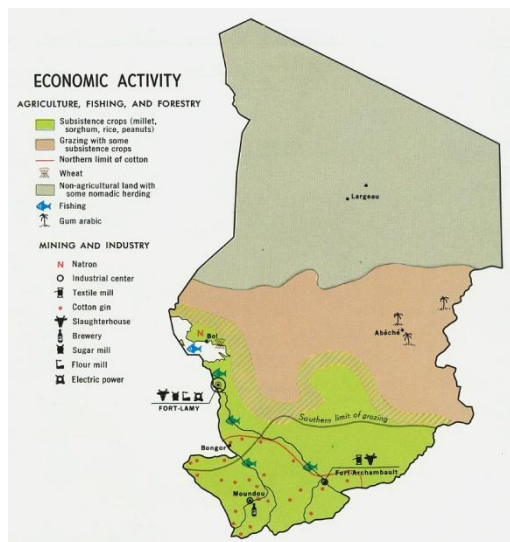
⁷² *Systemicpeace.org* [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Major Episodes of Political Violence. Dostupné z WWW: <<http://www.systemicpeace.org/warlist.htm>>.

Mapa 7: Rozložení obyvatelstva v Čadu

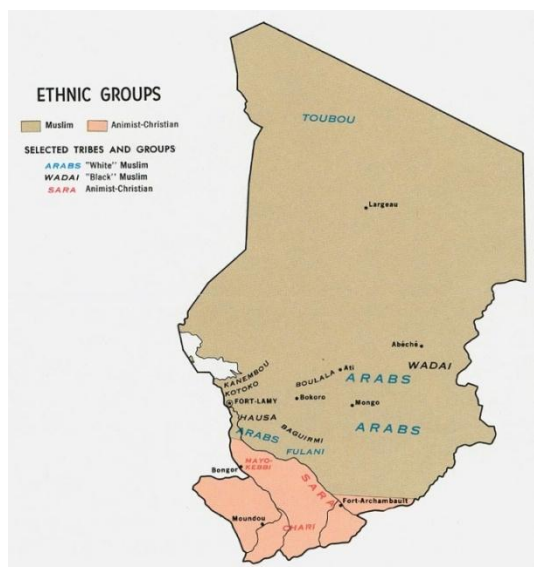
Zdroj: *Bestcountryreports*

Mapa 8: Mapa ekonomické aktivity v čadu

Zdroj: *World map*

Mapa 9: Etnická mapa Čadu

Zdroj: *World map*

5. Niger

Niger má rozlohu 1,3 mil. km², což z něj činí 22. největší zemi na světě a počet jeho obyvatel je 16.5 milionu. Přes 50% jeho populace tvoří etnikum Haoussa, vládu v rukou drží menšinová etnika na jihu. V zemi žije také 10% Tuaregů. Niger získává svou nezávislost na Francii 3. Srpna 1960.

5.1 Historie Nigeru

Prvním prezidentem se stal jižan Hamani Diori.⁷³ Jeho vláda dávala přednost tradičním sociálním strukturám a snažila se zachovat blízké hospodářské vztahy s Francií. Prezident Diori měl skvělé vztahy se západem, především Evropou, kde rovněž před osamostatněním Nigeru pracovníčně pobýval. Ač ze strany západu si získal velký respekt, a často byl mluvčím za africké záležitosti především v této oblasti, v Nigeru byla situace nepříznivá. Prezident Diori zavedl režim jedné strany, docházelo k bujení byrokratického aparátu a časté korupci, jak je pro tuto oblast typické.⁷⁴ Během své vlády přežil několik pokusů o převrat či atentát na jeho osobu. V zemi docházelo k silnému etnickému napětí, jelikož u moci byli pouze kmeny z jihozápadu země, které byly preferovány již v období, kdy byl Niger ještě Francouzskou kolonií, přestože tyto kmeny byly v zemi minoritní. U moci například nikdy nebyly členové kmene Haoussa ač jde o majoritní část nigerského obyvatelstva, ani zástupci berberských etnik ze severu.⁷⁵ Prezident Hamani Dior vládl za silné pomoci Francie, která jeho vládě pomohla často i vojensky, a u moci byl až do roku 1974, kdy v zemi došlo k vojenskému převratu, z důvodu

---

⁷³ *Cia.gov* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

⁷⁴ *U.S. department of State* [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. Background Note: Niger. Dostupné z WWW: <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5474.htm>>.

⁷⁵ *Cia.gov* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

otřesných podmínek, sucha, hladomoru apod. Moci se poté chopil velitel vojska Seyni Kountche, který vládl jako vojenský diktátor až do své smrti roku 1987. Pocházel také z lidu Djerma, jako většina lidí u moci. Po jeho smrti ho ve funkci nahradil jeho zástupce General Ali Saibou, za jehož vlády byly nastartovány první demokratické kroky. Propustil politické vězně, liberalizoval mnoho zákonů a rozhodl se pro sepsání nové ústavy. Tato ústava však měla stále obsahovat pravidlo vlády jedné strany. Proti tomu se strhli, převážně studentské, bouře a nakonec roku 1990 vláda přistoupila na požadavky opozice a umožnila tak vzniku více-stranického demokratického systému. V listopadu 1991 byla určena přechodná vláda, která měla zemi připravit na přechod k demokratičtějšímu systému a prvním svobodným volbám. V zemi byla zavedena svoboda tisku a přes ekonomický úpadek by se dalo říci, že země v rámci mezí vzkvétala. Ve volbách roku 1993 vyhrála opoziční koalice stran a prezidentem se stal Mahamane Ousmane.⁷⁶ V roce 1995 byla dokonce podepsána i smlouva s vůdci Tuaregů a Touboů, kteří vedli povstání proti vládě v roce 1990 nazvané „Tuareg Rebellion“.⁷⁷ S pomocí Francouzské armády bylo v zemi dosaženo klidové situace. Ovšem neshody mezi prezidentem Ousmane a předsedou vlády Hama Amadou, kteří byly z různých stran, zadali generálovi Ibrahim Baré Maïnassarovi možnost ke svrnutí režimu. Ten zorganizoval volby, které zmanipuloval a stal se tak prezidentem a jeho strana dosáhla 90% zastoupení v parlamentu. To vedlo k zastavení veškeré nehumanitární pomoci, což se Maïnassara snažil obejít porušováním embarga vůči Libyi. V roce 1999 byl Baré Maïnassara zavražděn během převratu, který vedl Daouda Mallam Wanke, který se hned po uchopení vlády snažil sepsat ústavu a zřídit v zemi podobný systém jako je ten poloprezidentský ve Francii. Po volbách, které zahraniční pozorovatelé označili za demokratické, legitimní a nezfalšované, byla nejprve schválena ústava a poté i zvolen nový prezident, Mamadou Tandja.⁷⁸

---

⁷⁶ *About.com* [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. Niger. Dostupné z WWW: <<http://africanhistory.about.com/od/niger/Niger.htm>>.

⁷⁷ *Trust.org* [online]. 2007 [cit. 2011-05-29]. Niger-Mali Tuareg unrest. Dostupné z WWW: <<http://www.trust.org/alertnet/crisis-centre/crisis/niger-mali-tuareg-unrest>>.

⁷⁸ *About.com* [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. Niger. Dostupné z WWW: <<http://africanhistory.about.com/od/niger/Niger.htm>>.

5.1.1 Dnešní Niger

Za vlády Mamadou Tandjy se proces demokratizace země nezastavil a i nadále byly podnikány různé demokratické kroky. Zmíním třeba pokus o decentralizaci roku 2004, kdy sice vládní strana MNSD (Národní hnutí za rozvoj společnosti) získala suverénní většinu, ale ostatní strany si znatelně polepšili.⁷⁹ Ovšem zemi celou dobu zužovali etnické problémy v severní části země. Vláda například v roce 2006 vyhostila skupiny arabských kočovníků z kmene Mahamid do Čadu. Ti se chtěli bránit a vyzvali k zásahu OSN, se slovy že oni jsou Nigerci a nemají kam jít.⁸⁰ Pravdou ale zůstává, že mnoho arabských kočovníků přišlo do Nigeru z Čadu a to kvůli suchu roku 1974 nebo utekli před občanskou válkou. Centrální vláda se bránila, že jsou zde ilegálně, nemají žádné doklady, jsou ozbrojení a dopouštějí se různých zločinů a jsou tedy hrozbou pro bezpečnost regionu Diffa. Jde tedy opět o spor mezi arabským a nearabským obyvatelstvem. Ač kdysi měli společné cíle (nezávislost, odchod Evropanů apod.) dnes zde dochází ke konfliktu mezi kulturami. V roce 2007 povstala v severní části Nigeru ozbrojená skupina MNJ (The Movement of Nigeriens for Justice – hnutí Nigerců za spravedlnost). Složením šlo převážně o Tuaregy, kteří tím bojovali proti marginalizaci své oblasti ze strany centrální vlády. Zaútočili tedy na vojenské i nevojenské vládní zařízení v severní části země. Centrální vláda, je nazvala zločinci, kteří brání rozvoji země kvůli úbytku zahraničních investic do těžby nerostných surovin v severní části země a odmítla s nimi vyjednávat, dokud nesloží zbraně.⁸¹ Centrální vláda nakonec s podporou Spojených států začala jednat s různými povstaleckými skupinami a udělala tak hodně pro zajištění míru a stability země, díky níž se může zase zvýšit příliv turistů a

---

⁷⁹ U.S. department of State [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. Background Note: Niger. Dostupné z WWW: <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5474.htm>>.

⁸⁰ BBC news [online]. 2006 [cit. 2011-05-29]. Niger suspending Arab expulsions. Dostupné z WWW: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6091840.stm>>.

⁸¹ MORRISON, Jessica. ZIF – Center for international Peace Operation [online]. 2008 [cit. 2011-05-29]. Niger's Tuareg Rebellion: Understanding the Conflict - ZIF. Dostupné z WWW: <http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/Tuareg-PPT_Mai_09.pps>.

zahraničních investic. K dalšímu problému v Nigeru došlo roku 2009, kdy se dosluhující prezident Mamadou Tandja rozhodl pokusit se prodloužit svou dobu setrvání u moci. Snažil se vyvolat hlasování o změně ústavy, protože ta současná mu neumožňovala zůstat ve funkci a on i zároveň nebyl sám schopen změnit. Rozpusťil proto parlament i ústavní soud a nakonec se mu to podařilo a skrze dosti kontroverzní referendum zůstal u moci.⁸² ECOWAS (Economic Community Of West African States-hospodářské společenství západoafrických států) se snažilo zažehnat politickou krizi v zemi, ale marně. Proto tedy v zemi dne 18. 2. 2010 došlo ke státnímu převratu a moci se na krátko chopili vojenská junta v čele s majorem Salou Dibem. Ten hned po převratu svolal shromáždění nazvané CSRD (Supreme Council for the Restoration of Democracy – nejvyšší rada pro obnovení demokracie). Ta připravila volební plán na příští rok, v němž bylo dohodnuto, kdy proběhne ústavní referendum a kdy prezidentské volby. Ty nakonec vyhrál Tandjův dlouholetý oponent Mahamadou Issoufou a stal se tak 7. 4. 2011 prezidentem Nigeru. V současné době se situace v Nigeru relativně zklidnila. Niger si neustále udržuje dobré vztahy s ostatními státy, převážně s ostatními státy ECOWAS a Evropou (samozřejmě v první řadě Francií).⁸³

---

⁸² U. S. department of State [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. Background Note: Niger. Dostupné z WWW: <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5474.htm>>.

⁸³ Cia.gov [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ng.html>>.

5.2 Subcivilizační hranice - Niger

Historický vývoj Nigeru má některé podobné znaky se Súdánem i Čadem. Opět jde o stát oblasti Sahelu, kde většina lidí žije v extrémní chudobě. U Nigeru je třeba poznamenat, že jeho stav je ze všech zemí zcela nejhorší. Čad a Mali, jsou podle reportu UNDP dlouhodobě v žebříčku zemí mezi deseti nejméně rozvinutými zeměmi, avšak Niger spolu Demokratickou republikou Kongo a Zimbabwe drží již léta poslední příčky.⁸⁴ Po vzniku samostatného státu zde taktéž došlo k zavedení systému jedné strany a dlouho v zemi vládla diktatura. Podobně je i země rozdělena na jižní a severní část, kde v jižní jsou spíše černošská etnika a na severu kočovní Tuaregové, viz mapa 10.⁸⁵ V Nigeru však nejde již o rozdíl náboženský, jelikož 80% země jsou sunnitští muslimové, tak jsou křesťané a animisté opravdu v silné menšině, což ukazuje mapa 11.⁸⁶ Přesto zde dochází k obdobné marginalizaci jedné části země. Až na tento náboženský rozdíl, nachází se Niger ve velmi podobné situaci, kdy je společnost determinována především chudobou a hladem. Moc zde mají v rukou jižní etnika, ta severní se k moci nikdy nedostala. Důležitý rozdíl však spočívá v tom, že zatímco v Súdánu a Čadu zuřili desítky let trvající krvavé občanské války, v Nigeru nikdy nedošlo ke konfliktům podobných rozměrů, vždy šlo jen o konflikty menšího rozsahu a to především mezi jednotlivými etniky. Územím Nigeru tedy neprochází civilizační hranice, a to jednak z důvodu, že celá země je většinově muslimská a jednak, že se zde zástupci jiné víry nikdy nebojovali o moc či neměli autonomní tendence. Niger tedy není rozdělen podle víry, ale jen podle etnik. Z toho vzešli různé konflikty, převážně mezi centrální vládou popř. farmáři ve střední části

---

⁸⁴ The Real Wealth of Nations : Pathways to Human Development. *Human Development Report* [online]. 2010, 20, 1, [cit. 2011-05-30]. Dostupný z WWW: <http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2010_EN_Complete_reprint.pdf>.

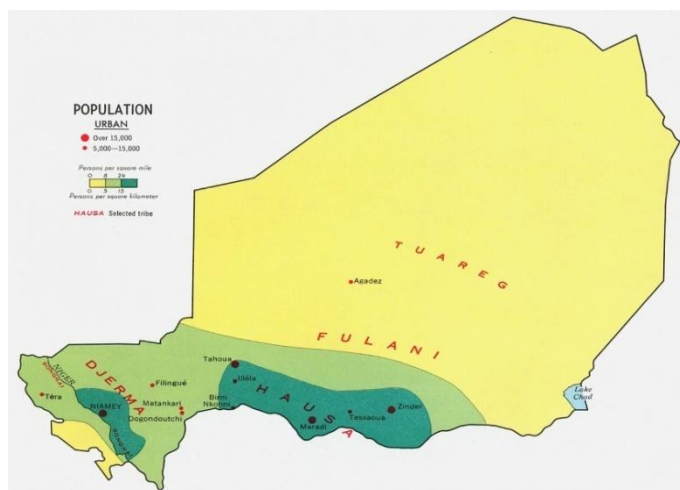
⁸⁵ *World Map* [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. MAPA DE NIGER POPULATION MAP. Dostupné z WWW: <http://mapas.owje.com/maps/3650_niger-population-map.html>.

⁸⁶ File:World Muslim Population Map.png. In *Wikipédia : The free Encyclopedia*[online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 11. 10. 2008, last modified on 10. 3. 2011 [cit. 2011-05-28]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:World_Muslim_Population_Map.png>.

země a kočovnými nomády převážně Touby a Tuaregy na severu.⁸⁷ Přes etnické rozdíly byla země schopna se vyhnout velkým občanským válkám, a zavést relativně fungující demokratický systém, který ovšem potřebuje občasnou kontrolu ze strany armády. (viz snaha udržet se u moci prezidenta Mamadou Tandji) Niger je sice zemí chudší než jeho východní sousedi, ale funguje zde demokracie, což se do budoucna může stát výhodou. Podobně jako u Mali a Čadu je zde velmi podstatné lepší klima v jižní části země, oproti chudé severní části, které však má výrazné nerostné zdroje, což je dalším z důvodů, který mluví proti rozdělení země, viz mapa 12.⁸⁸

Mapa 10: Mapa rozložení populace v Nigeru

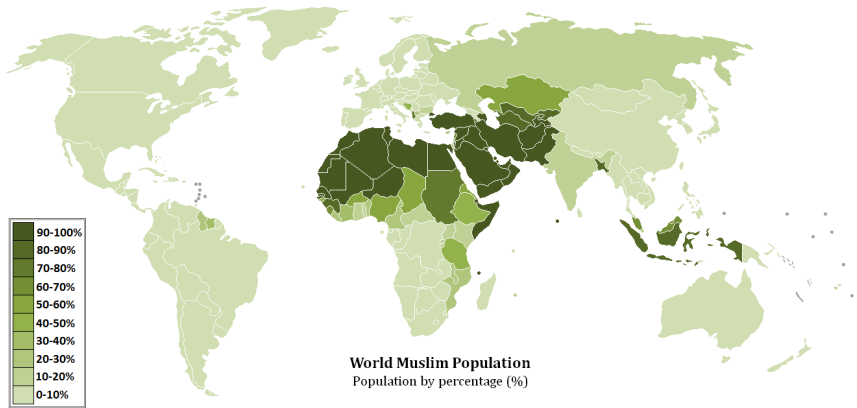

Zdroj: World map

⁸⁷ MORRISON, Jessica. *ZIF – Center for international Peace Operation* [online]. 2008 [cit. 2011-05-29]. Niger's Tuareg Rebellion: Understanding the Conflict - ZIF. Dostupné z WWW: <http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/Tuareg-PPT_Mai_09.pps>.

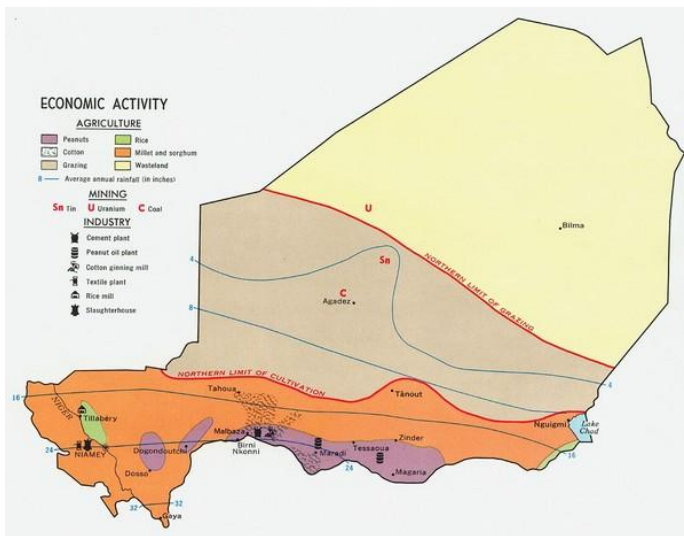
⁸⁸ *World Map* [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. MAPA DE NIGER ECONOMIC ACTIVITY MAP. Dostupné z WWW: <http://maps.owje.com/maps/3649_niger-economic-activity-map.html>.

Mapa 11: Muslimská populace ve světě

Zdroj: World Muslim Population Map.png. In *Wikipedia : the free encyclopedia*

Mapa 12: Mapa ekonomické aktivity v Nigeru

Zdroj: World map

6. Mali

Mali je z mnou zkoumaných zemí tou zcela nejzápadnější. Má rozlohu 1,2 mil. Km² což z něj činí 24 největší stát na světě, a žije zde 14 milionů obyvatel. Obyvatelstvo je podobně jako u ostatních zemí složeno z nespočtu jednotlivých etnik, na jihu černošských na severu berberských. V zemi jednoznačně převládá sunitský islám (90%) a je zde pouhé 1% obyvatel křesťanského vyznání.⁸⁹ Mali byla dříve francouzská kolonie, která se osamostatnila 20. června 1960 a utvořila spolu se Senegalem soustátí pod jménem Federace Mali. To však přežilo pouhých několik měsíců a tak vzniká ještě roku 1960 samostatný státní útvar se jménem Republika Mali.

6.1 Historie Mali

Ta měla poté obdobný osud jako ostatní státy Sahelu. Vůdce nejsilnější politické strany z koloniálního období Modibo Keita rychle vyhlásil v Mali režim jedné strany. Jakožto marxista snažil se ideologicky směřovat na východní blok.⁹⁰ U moci vydržel do roku 1968, kdy se k moci dostává armáda, v jejímž čele stál Moussa Traoré. Mali se v té době potýkala s vážnými ekonomickými a environmentálními problémy, stejně jako i okolní státy. Nová vláda se tedy snažila o reformaci ekonomiky. Proti tomuto režimu jedné strany proběhli tři studentské pokusy o převrat, které byly všechny tvrdě potlačeny. Situace byla neúnosná, a proto Traorého režim podepsal smlouvu s MMF, vytvářel lepší podmínky pro podnikání a snažil se bojovat

---

⁸⁹ *Cia.gov* [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

⁹⁰ *Library of Congress – Federal Research Division* [online]. 2005 [cit. 2011-05-28]. COUNTRY PROFILE: MALI. Dostupné z WWW: <<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Mali.pdf>>.

proti korupci.⁹¹ Na severu měl navíc režim problém s rebelujícími Tuaregy. Režim se v reakci na dění doma i světě sám snažil iniciovat demokratizační kroky. V zahraničí došlo v té době k transformaci východního bloku. V Mali vedla postupující občanská aktivizace, jako jsou zemědělské či studentské organizace k urychlení procesu demokratizace. V roce 1988 již do národního zasedání kandidovali i lidé mimo vládní stranu. Situace však byla stále dosti problematická. Na severu vznikaly četné konflikty mezi Tuaregy, kteří sem tou dobou v hojném počtu migrovali z Alžírsko a Libye a na jihu se neustále množili protesty proti Traorého vládě, které režim tvrdě potlačoval, v reakci na to došlo k dalšímu vojenskému převratu, v jehož čele stál Toumani Touré. Na konferenci v roce 1991, jíž se účastnili i zástupci odborů a studentů došlo k podání návrhu ústavy, která je o rok později schválena referendem. Spolu s ní byly přijímány zákony ohledně začlenění Tuaregů do Malijské armády i projekty na jejich lepší začlenění do společnosti.⁹² Vojsko v čele s Tourém dodrželo své sliby a přenechalo moc legálně zvolené vládě a prezidentovi, kterým se volbách roku 1992 stal Oumar Konaré, lídr koalice opozičních stran. Stal se tak prvním demokraticky zvoleným Malijským prezidentem.⁹³ V koalici však docházelo k častým sporům, které vyvrcholili volbami v roce 1997, které byly nejspíše zfalšovány. Ústavní soud nařídil jejich opakování, které však mnoho stran bojkotovalo a tak byl prezident Oumar Konaré zvolen podruhé.⁹⁴ Zahraniční pozorovatelé shledali sice ve volbách organizační nedostatky, avšak o zfalšování voleb mluvila pouze opozice. Každopádně se při těchto volbách plně ukázala křehkost a nestabilita vládní koalice i stranického systému. V roce 2002 podle ústavy dovršil svého druhého volebního období a v následujících volbách byl zvolen vůdce převratu z roku 1991 Toumani

---

⁹¹ *International Monetary Fund* [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. Niger and the IMF. Dostupné z WWW: <<http://www.imf.org/external/country/ner/index.htm>>.

⁹² *Library of Congress – Federal Research Division* [online]. 2005 [cit. 2011-05-29]. COUNTRY PROFILE: MALI. Dostupné z WWW: <<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Mali.pdf>>.

⁹³ *Treor de la langue francaise au Quebec* [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. Mali. Dostupné z WWW: <<http://www.tfq.ulaval.ca/axl/afrique/mali.htm>>.

⁹⁴ *U.S. department of State* [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. [Http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5474.htm](http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5474.htm). Dostupné z WWW: <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5474.htm>>.

Touré. Ten je prezidentem do dnes, kdy jeho obě zvolení byla zahraničními pozorovateli uznána jako legitimní a nezfalšovaná.⁹⁵

6.2 Civilizační hranice - Mali

Podobně jako v ostatních zemích oblasti Sahelu, i skrze Mali prochází jakási pomyslná hranice, ačkoliv se podobně jako u Nigeru nejedná o hranici civilizační, jelikož 90% populace jsou sunnitští muslimové, nýbrž subcivilizační. I na politické scéně se jednoznačně ukazuje, pro afriku dosti typická, fragmentace dle etnického klíče, která zde nahrazuje programové rozdíly. Fragmentace obyvatelstva Mali ukazuje mapa 13.⁹⁶ Konflikty, ke kterým na území Mali dochází, jsou opět iniciovány především nesmírnou bídou, suchem a hladomorem, jako ve zbytku oblasti Sahelu. Kromě těchto faktorů, je podobně jako v Nigeru důvodem severní kočovné obyvatelstvo, převážně Tuaregové, kteří jsou dosti nepřizpůsobiví při soužití s místním usedlým obyvatelstvem. Oproti nim na jihu země žije mnoho etnik černošského obyvatelstva. Mali je dokonce výrazně rasově snášenlivější než je to pro afriku typické, tudíž se zde etnický podtext zdá dosti menším důvodem. Problémy v Mali vyplývají především s Tuarežských snah o autonomii popř. odtržení severu, a jejich rebelie z toho vycházející. U Mali se nedá pravděpodobně příliš počítat s odtržením severní části, jelikož Tuarežský životní styl je dosti v rozporu s vytvořením samostatného fungujícího státu. Dalo by se předpokládat, že pokud dojde k nějakým strukturálním změnám, půjde nejspíše o vyšší míru autonomie severní oblasti, další programy pro lepší asimilaci kočovníků do společnosti popř. vytvoření podmínek, které se budou snažit zabránit konfliktům mezi kočovným a usedlým obyvatelstvem.⁹⁷ Dalším důvodem, proč by se centrální vláda snažila

---

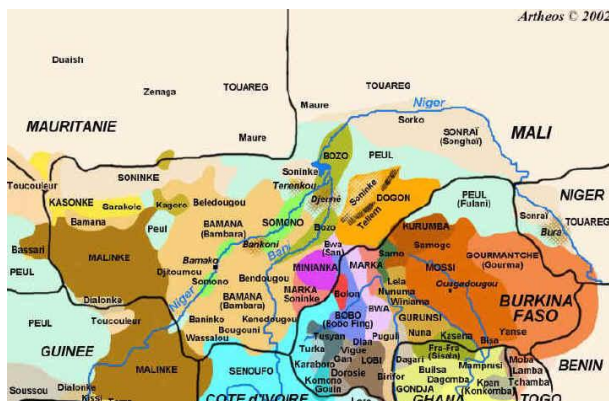
⁹⁵ *Library of Congress – Federal Research Division* [online]. 2005 [cit. 2011-05-28]. COUNTRY PROFILE: MALI. Dostupné z WWW: <<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Mali.pdf>>.

⁹⁶ *The Republic of Mali* [online]. 2002 [cit. 2011-05-29]. Demographics. Dostupné z WWW: <<http://plzucchi.stu.cofc.edu/Demographics%20page%204.html>>.

⁹⁷ *Library of Congress – Federal Research Division* [online]. 2005 [cit. 2011-05-29]. COUNTRY PROFILE: MALI. Dostupné z WWW: <<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Mali.pdf>>.

zabránit rozpadu země, jsou bohatá ložiska nacházející se na severu. I vzhledem k pověstné snášlivosti obyvatel Mali je nejpravděpodobnější cesta smíru.

Mapa 13: Etnická fragmentace Mali

Zdroj: *The Republic of Mali*

6.3 Tuaregové

Národ Tuaregů se rozprostírá na území Alžírsko, Libye, Nigeru, Burkinu Faso a Mali. Jedná se o kočovné kmeny, které byli do těchto oblastí vytlačeni araby. Dá se říci, že celý průběh novodobě historie těchto afrických států, je provázen Tuarežskými a Toubouskými rebeliemi. Mezi Tuaregy v severních částech Sahelu a černošským obyvatelstvem z jihu docházelo k jisté nevraživosti již za časů kolonií. Hodně silný bude i aspekt otroctví, jelikož Tuaregové dříve obchodovali s otroky, které brali na jihu a vozili je prodávat do severnějších oblastí. Po vzniku státu v oblasti Sahelu (především Mali, Niger a Čad) se situace dosti otáčí ve prospěch černošského obyvatelstva. Berberské kmeny se tou chvílí stávají menšinami na území výše zmíněných států, s čímž se nechtějí jen tak vyrovnat, což dokazují jejich neustálé konflikty s usedlým obyvatelstvem. Centrální vlády proti nim mnohokrát vojensky zasahovali, jindy se jim snažili vyhovět, ať již při přechodu na pluralitní demokracii v Mali či v roce 1995 Nigeru, kdy slibovala nová vláda Tuaregům větší

přístup k surovinám, demokratičtější přístup apod.⁹⁸ Tuarégové však vždy tvrdili, že centrální vlády své sliby porušují a docházelo tak k dalším rebeliím. Ve všech třech státech se dá mluvit o silném nespokojení nomádského obyvatelstva. Především Tuaregové bojují za ekonomické, politické a environmentální reformy, centrální vláda zase často považuje tuto část protestujících Tuaregů za bandity a drogové gangy, obzvláště v Nigeru a Čadu dochází i k podezření, že jsou k protestům podporováni ze strany Libye. Další problém, na který se západ v souvislosti s Tuaregy snaží upozorňovat, je otroctví, jelikož nomádská společnost žije v, už stovky let, neměnné hierarchii, a tak zde mají výše postavení lidé mnoho otroků. Otroctví je tu dědičné, přetrhávají se rodinné vazby, děti jsou kradeny svým matkám a rodinní příslušníci jsou prodávány tak, aby nebyli spolu. Podle serveru „<http://abcnews.go.com>“ by se mělo v Nigeru v roce 2005 nacházet více, jak 800 000 otroků což činí okolo 7 % z celkové populace. Nejen podle těchto čísel se tedy otroctví netýká pouze Tuaregů, ale např. v Nigeru jde o docela běžnou praxi.⁹⁹

6.4 Komparace Nigeru a Mali

Tato dvojice zemí má až překvapivě podobný vývoj a historii. Obě země byly dříve francouzské kolonie, poté zde vládli diktátoři a v průběhu posledních dvaceti let se zde vlády snaží budovat a rozvíjet demokratický systém. Lepší vyhlídky do budoucna má z této dvojice nejspíše Mali. Jednak se zde demokratický režim uchytil lépe a silněji, kdežto v Nigeru byl narušen krátkým obdobím diktatury a dodnes je potřeba dohled armády. Mali je stát o trochu vyspělejší a zároveň má větší část území na úrodném Jihu, proto má i větší potenciál lépe zvládat humanitární krize, jako například tu, kterou oblast nyní zažívá. Z toho důvodu žije na jihu i většina

---

⁹⁸ MORRISON, Jessica. *ZIF – Center for international Peace Operation* [online]. 2008 [cit. 2011-05-29]. Niger's Tuareg Rebellion: Understanding the Conflict - ZIF. Dostupné z WWW: <http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/Tuareg-PPT_Mai_09.pps>.

⁹⁹ *ABC news* [online]. 2005 [cit. 2011-05-30]. The Shackles of Slavery in Niger. Dostupné z WWW: <<http://abcnews.go.com/Nightline/story?id=813618&page=1>>.

populace, viz mapa 14.¹⁰⁰ Pro obě země je typický konflikt mezi usedlým obyvatelstvem a severními kočovnými kmeny. V případě těchto dvou zemí se však vždy jedná zhruba o desetinu obyvatelstva, která sice rebeluje, ale jejich možnosti jsou značně omezené. Nedá se tedy předpokládat rozpad státu, či separace jedné části, jako se stalo v Súdánu. Skrze státy Niger a Mali neprochází ani civilizační hranice. Státy jsou, co se náboženství týče, dost homogenní a problémy vycházejí pouze z boje o moc a z konfliktů s nomády. Vzhledem k současnému demokratickému systému, by se problémy ohledně vlády měli eliminovat na konec druhého volebního období každého prezidenta, kdy může dojít k pokusu o udržení moci. Pokud vždy armáda zasáhne ve prospěch demokracie, potýkají se tyto země již pouze s nomádkými rebeliemi. Nejzávažnější problém je však u těchto zemí sucho a hladomor, což sice nemá nic společného s civilizační hranicí, avšak jde o problém natolik závažný, že budoucnost těchto zemí závisí převážně na budoucím vývoji klimatu.

Mapa 14: Rozmístění obyvatelstva v Mali

Zdroj: *Bestcountryreports.com*

¹⁰⁰ *Bestcountryreports.com* [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. Population Density Map of Mali. Dostupné z WWW: <http://www.bestcountryreports.com/Population_Map_Mali.html>.

Závěr

Civilizační paradigma je nástrojem, jenž nám umožňuje studovat některé konflikty či problematiky novým způsobem. Pro oblast Sahelu jsou mnohé znaky velice podobné, ať jde již o etnickou hranici mezi černošským obyvatelstvem na jihu a arabským, resp. berberským na severu. Státy Mali a Niger jsou si tedy velice podobné a můžeme je zahrnout do skupiny zemí, skrze kterou neprochází civilizační hranice. Naproti tomu skrze státy Súdán a Čad tato hranice prochází, ale z důvodu odlišného historického vývoje se obě země nachází ve výrazně odlišné situaci, a proto musí být na ně pohlíženo samostatně. V Súdánu došlo v roce 2011 k referendu, ve kterém obyvatelé rozhodli, že se Jižní Súdán odtrhne. Jde o výsledek padesátiletého konfliktu mezi muslimským severem a křesťansko-animistickým jihem. Súdán se tedy rozpadá podle civilizační hranice, což samo osobě dokazuje, že zde náboženství svou roli sehrálo. Tato hranice je však zároveň hranicí subcivilizační a z důvodu trvalého konfliktu mezi oběma stranami, během něhož se nedokázalo nalézt nějaké konsenzuální řešení struktury Súdánského „soustátí“, došlo k oddělení jihu.¹⁰¹ Stejná hranice prochází i skrze Čad, který má se Súdánem mnoho podobného. Také zde docházelo ke konfliktům mezi zástupci různých civilizací a subcivilizací. Ovšem i přes občanskou válku, která hlavně v osmdesátých letech oťřásala Čadem, nikdy se zde nedošlo do takové situace jako v Súdánu. V současné době tu stále trvá autoritativní režim Idrisse Débyho, který měl problémy spíše s Libyí a Súdánem, než s Čadským jihem. Přes rizika, která sebou civilizační a subcivilizační hranice procházející tímto státem přináší, nenachází se současný Čad v situaci, kdy by zemi měl hrozit podobný scénář jako Súdánu. Pokud by však do budoucna mělo dojít k další občanské válce, která by se vyprofilovala na boj severu a jihu, mohla by jižní část chtít po vzoru Súdánu se separovat. Toto riziko je však o hodně nižší než v Súdánu, jelikož Čad má jediné úrodné území a to je právě jižní část země, která je z větší části křesťansko – animistická a z menší části muslimská, a ani jedna z částí nejspíše nebude ochotna se vzdát té druhé, jelikož v severní části země se nalézají hodně ropy, uranu a dalších nerostných surovin. Riziko tu však přesto je, proto je velice obtížné udělat v případě Čadu jednoznačný závěr. Vzhledem množství příčin

---

¹⁰¹ Mělo by dojít během léta 2011, v době tvorby práce k tomu ještě definitivně nedošlo.

problémů v oblasti Sahelu je tedy těžké určit míru vlivu civilizační a subcivilizační hranice na tuto oblast. Přesto lze dokázat, že subcivilizační hranice má vliv na všechny čtyři zkoumané země a civilizační hranice má vliv na dvojici zemí Čad a Súdán. Nejde však o nejhlavnější důvod konfliktů v těchto zemích ani hlavní důvod rozpadu Súdánu, jen jeden z důvodů.

Použitá literatura

Vymezení pojmů

ARNASON, Johan P. *Civilizační analýza: Evropa a Asie opět na rozcestí*. Praha : Folisofia, 2009. 146 s.

CENTRE FOR SUSTAINABLE ENERGY FOR LIFE IN THE SAHEL [online]. 2009 [cit. 2011-05-28]. About the Sahel. Dostupné z WWW: <http://sahel-energy.org/home/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=4&lang=fr>.

World Muslim Population Map.png. In *Wikipedia : the free encyclopedia*[online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 11. 10. 2008, last modified on 10.3.2011 [cit. 2011-05-28]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:World_Muslim_Population_Map.png>.

HUNTIGTON, Samuel P. *Střet civilizací: Boj kultur a proměna světového řádu*. Praha: Rybka Publishers, 2001. 447 s.

Sahel

BIERSCHENK, Thomas; STAUTH, Georg. *Islam in Africa*. Münster: Transaction Publishers , 2002. Introduction: Islam and Contemporary Social Change in Afrika, s. 5-17.

Desertification [online]. 2005 [cit. 2011-05-16]. Causes and Effects of Desertification. Dostupné z WWW: <<http://desertificationb.tripod.com/id3.html>>.

Channel 4 News [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Drought threatens African humanitarian crisis. Dostupné z WWW:

<<http://www.channel4.com/news/articles/world/africa/drought+threatens+african+humanitarian+crisis/3697427.html>>.

KLÍMA, Jan. DEKOLONIZACE A PROBLÉMY TŘETÍHO SVĚTA.

In *DEKOLONIZACE A PROBLÉMY TŘETÍHO SVĚTA* [online]. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, 2003 [cit. 2011-05-26]. Dostupné z WWW: <<http://www.kias.cz/media/files/publications/KIAS012.pdf>>.

Federal research division [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. A Country Study: Sudan. Dostupné z WWW: <<http://memory.loc.gov/frd/cs/sdtoc.html>>

Worldwildlife.cz [online]. 2001 [cit. 2011-05-16]. Sahelian Acacia savanna. Dostupné z WWW: <http://www.worldwildlife.org/wildworld/profiles/terrestrial/at/at0713_full.html>.

Súdán

Aegitrust.org [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. 2 - Darfur and the ideology of Sudan. Dostupné z WWW: <<http://www.aegitrust.org/Reports-report1/2-Darfur-and-the-ideology-of-Sudan.html>>.

Aktualne.centrum.cz [online]. 2008 [cit. 2011-05-16]. Prezidenti Čadu a Súdánu podepsali mírovou dohodu. Dostupné z WWW: <<http://aktualne.centrum.cz/zahranici/afrika/clanek.phtml?id=524002%202008>>.

BĚLONOŽNÍKOVÁ, JANA. *REAKCE NA OZBROJENÝ KONFLIKT V DARFÚRU* [online]. Brno: Masarykova universita, 2008. 76 s. Diplomová práce. PRÁVNICKÁ FAKULTA MASARYKOVY UNIVERZITY Katedra mezinárodního a evropského práva. Dostupné z WWW: <http://is.muni.cz/th/107773/pravf_m/DP_Jana_Belonoznikova.pdf>.

Bestcountryreports.com [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Population Density Map of Sudan. Dostupné z WWW:

<http://www.bestcountryreports.com/Population_Map_Sudan.html>.

BLUM, William. *Rogue State: A Guide to the World* [online]. London: Zed Books, 2002 [cit. 2011-05-29]. Dostupné z WWW:

<[http://arcticbeacon.com/books/William_Blum-Rogue_State\(2002\).pdf](http://arcticbeacon.com/books/William_Blum-Rogue_State(2002).pdf)>.

Cia.gov [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW:

<<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

ZÁHOŘÍK, Jan. *Subsaharská afrika : a světové mocnosti v éře globalizace*. Praha: Lidové noviny, 2010. 179 s.

COLLINS, Robert O. *Civil wars & Revolutions in the Sudan: Essays on the Sudan, Southern Sudan, and Darfur 1962-2004* [online]. 1. USA: Tsehai publishers, 2005 [cit. 2011-05-16]. Dostupné z WWW:

<http://books.google.cz/books?id=bvcPpXoldPUC&printsec=frontcover&source=gbs_ge_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false>.

Country Studies [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. Sudan. Dostupné z WWW:

<<http://countrystudies.us/sudan/>>.

E-polis.cz [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. Dárfúr - příčiny probíhajícího konfliktu.

Dostupné z WWW: <<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-vztahy/564-darfur-priciny-probihajiciho-konfliktu.html>>.

Federal research division [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. A Country Study: Sudan.

Dostupné z WWW: <<http://memory.loc.gov/frd/cs/sdtoc.html>>.

Globalsecurity.org [online]. 2005 [cit. 2011-05-16]. Sudan - First Civil War. Dostupné

z WWW: <<http://www.globalsecurity.org/military/world/war/sudan-civil-war1.htm>>.

Hospodářské noviny [online]. 2007 [cit. 2011-05-28]. Pan Ki-mun: Za mrtvé v Dárfúru mohou i klimatické změny. Dostupné z WWW: <<http://hn.ihned.cz/c1-21437370-za-mrtve-v-darfuru-mohou-i-klimaticke-zmeny>>.

Ki-Moon, B. UN Bulletin: viníkem v Dárfúru je klima. Dostupný z:

Svět je tvrdé místo k narození: Rozvojové cíle tisíciletí v poločase. *UN bulletin - zpravodaj OSN v české republice* [online]. 2007, IV, [cit. 2011-05-18]. Dostupný z WWW: <http://www.osn.cz/zpravodajstvi/casopis/soubory/OSN_1007_komp.pdf>

NAGEEB, Salama A. *Islam in Africa*. Münster: Transaction Publishers, 2002. *Stretching the Horizon: a Gender-based Perspective on Everyday Life and Practices in an Islamist Sub-Culture of Sudan*, s. 17-42.

NAGEEB, Salma Ahmed. *New Spaces and Old Frontiers : Women, Social Space, and Islamization in Sudan*. Lanham, Maryland: Lexington Books, 2005. 228 s.

National Umma Party Sudan [online]. 2009 [cit. 2011-05-27]. Party history. Dostupné z WWW: <<http://www.umma.org/umma/en/index.php>>.

Cia.gov [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

PECHÁČEK, Štěpán. *Súdán/Dárfúr : Vývoj a stav konfliktu v Dárfúru, rezoluce Rady bezpečnosti OSN, působení Evropské unie* [online]. Praha: Parlamentní institut, 2007. 11 s. Referát. Parlamentní institut. Dostupné z WWW: <<http://www.psp.cz/kps/pi/PRACE/pi-3-066.pdf>>.

PROKOPOVÁ, Květa. Dárfúr - příčiny probíhajícího konfliktu [online]. *E-polis.cz*, 13. prosinec 2010. [cit. 2011-05-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.e-polis.cz/mezinarodni-vztahy/564-darfur-priciny-probihajiciho-konfliktu.html>>. ISSN 1801-1438.

South Sudan Info [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. Maps Help Understand Regional Differences During Sudan Referendum. Dostupné z WWW:

<<http://southsudaninfo.net/2011/01/maps-help-understand-regional-differences-during-sudan-referendum/>>.

Southern sudan referendum 2011 [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. Referendum results. Dostupné z WWW: <<http://southernsudan2011.com/search?keys=abyei>>.

Systemicpeace.org [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Major Episodes of Political Violence. Dostupné z WWW: <<http://www.systemicpeace.org/warlist.htm>>.

The Sudan Human Security Baseline Assessment (HSBA) Project [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. SUDAN-CHAD PROXY WAR CHRONOLOGY . Dostupné z WWW: <<http://www.smallarmssurveysudan.org/pdfs/facts-figures/armed-groups/darfur/chad/HSBA-Chad-Sudan-Proxy-War-Chronology.pdf>>.

Trust.org [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. Sudan says 80,000 flee after north takes Abyei. Dostupné z WWW: <<http://www.trust.org/alertnet/news/ssudan-says-80000-flee-after-north-takes-abyei/>>.

The standart [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. Abyei oil fields threat to Sudan's stability. Dostupné z WWW: <<http://www.standardmedia.co.ke/InsidePage.php?id=%202000028935&cid=648&story=Abyei%20oil%20fields%20threat%20to%20Sudan's%20stability>>.

Views from the Occident [online]. 2008 [cit. 2011-05-30]. Deconstructing the 'arab-african' Description of Darfur Conflict. Dostupné z WWW: <<http://occident.blogspot.com/2008/08/deconstructing-arab-african-description.html>>.

Čad

Bestcountryreports [online]. 2007 [cit. 2011-05-28]. Population Density Map of Chad.

Dostupné z WWW:

<http://www.bestcountryreports.com/Population_Map_Chad.html>.

Systemicpeace.org [online]. 2010 [cit. 2011-05-16]. Major Episodes of Political

Violence. Dostupné z WWW: <<http://www.systemicpeace.org/warlist.htm>>.

BBC news [online]. 2011 [cit. 2011-05-28]. Chad opposition boycotts presidential

election. Dostupné z WWW: <<http://www.bbc.co.uk/news/world-africa-13187097>>.

Politické problémy rozvojových zemí [online]. 2006 [cit. 2011-05-28]. Čad. Dostupné

z WWW: <<http://rozvojovky.vse.cz/st-cad.php>>.

BBC news [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. Sudan and Chad to end hostilities.

Dostupné z WWW: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/8507363.stm>>.

CIA [online]. 2011 [cit. 2011-05-28]. Chad. Dostupné z WWW:

<<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook>>.

Country Studies [online]. 1988 [cit. 2011-05-28]. Chad. Dostupné z WWW:

<<http://countrystudies.us/chad/>>.

Country Studies [online]. 1988 [cit. 2011-05-28]. A Country Study: Chad. Dostupné z

WWW: <<http://memory.loc.gov/frd/cs/tdtoc.html>>.

National Democratic Institut [online]. 2011 [cit. 2011-05-28]. 2011-2012 ELECTIONS

CALENDAR. Dostupné z WWW: <<http://www.ndi.org/electionscalendar>>.

TUBIANA, Jérôme. The Chad–Sudan Proxy War and the ‘Darfurization’ of Chad:

Myths and Reality. *Small Arms Survey* [online]. 2008, [cit. 2011-05-28]. Dostupný z

WWW:

<http://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/33E41A34180F9D9CC125742B0041A1AE-Full_Report.pdf>.

ZÁHOŘÍK, Jan. *Subsaharská Afrika: Světové mocnosti v éře globalizace*. Praha: Lidové noviny, 2010. s. 133-135

Niger

About.com [online]. 2011 [cit. 2011-05-29]. Niger. Dostupné z WWW: <<http://africanhistory.about.com/od/niger/Niger.htm>>.

BBC news [online]. 2006 [cit. 2011-05-29]. Niger suspending Arab expulsions. Dostupné z WWW: <<http://news.bbc.co.uk/2/hi/africa/6091840.stm>>.

Cia.gov [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

International Monetary Fund [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. Niger and the IMF. Dostupné z WWW: <<http://www.imf.org/external/country/ner/index.htm>>.

MORRISON, Jessica. *ZIF - centerfor international peace operation* [online]. 2008 [cit. 2011-05-29]. Niger's Tuareg Rebellion: Understanding the Conflict - ZIF. Dostupné z WWW: <http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/Tuareg-PPT_Mai._09.pps>.

The Real Wealth of Nations : Pathways to Human Development. *Human Development Report* [online]. 2010, 20, 1, [cit. 2011-05-30]. Dostupný z WWW: <http://hdr.undp.org/en/media/HDR_2010_EN_Complete_reprint.pdf>

Trust.org [online]. 2007 [cit. 2011-05-29]. Niger-Mali Tuareg unrest. Dostupné z WWW: <<http://www.trust.org/alertnet/crisis-centre/crisis/niger-mali-tuareg-unrest>>.

U. S. department of State [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. Background Note: Niger. Dostupné z WWW: <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/5474.htm>>.

World Map [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. MAPA DE NIGER POPULATION MAP. Dostupné z WWW: <http://mapas.owje.com/maps/3650_niger-population-map.html>.

World Map [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. MAPA DE NIGER ECONOMIC ACTIVITY MAP. Dostupné z WWW: <http://mapas.owje.com/maps/3649_niger-economic-activity-map.html>.

World Muslim Population Map.png. In *Wikipedia : the free encyclopedia*[online]. St. Petersburg (Florida) : Wikipedia Foundation, 11. 10. 2008, last modified on 10. 3. 2011 [cit. 2011-05-28]. Dostupné z WWW: <http://en.wikipedia.org/wiki/File:World_Muslim_Population_Map.png>.

Mali

Bestcountryreports.com [online]. 2010 [cit. 2011-05-29]. Population Density Map of Mali. Dostupné z WWW: <http://www.bestcountryreports.com/Population_Map_Mali.html>.

Cia.gov [online]. 2011 [cit. 2011-05-16]. The World Factbook. Dostupné z WWW: <<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>>.

Freedom house [online]. 2006 [cit. 2011-05-28]. Country report - Mali. Dostupné z WWW: <<http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=22&year=2006&country=7011>>.

Library of Congress – Federal Research Division [online]. 2005 [cit. 2011-05-29]. COUNTRY PROFILE: MALI. Dostupné z WWW: <<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Mali.pdf>>.

MORRISON, Jessica. *ZIF - centerfor international peace operation* [online]. 2008 [cit. 2011-05-29]. Niger's Tuareg Rebellion: Understanding the Conflict - ZIF. Dostupné z

WWW: <http://www.zif-berlin.org/fileadmin/uploads/analyse/dokumente/veroeffentlichungen/Tuareg-PPT_Mai._09.pps>.

Politické problémy rozvojových zemí [online]. 2006 [cit. 2011-05-28]. Mali. Dostupné z WWW: <<http://rozvojovky.vse.cz/st-mali.php>>.

The Republic of Mali [online]. 2002 [cit. 2011-05-29]. Demographics. Dostupné z WWW: <<http://plzucchi.stu.cofc.edu/Demographics%20page%204.html>>.

Treor de la langue francaise au Quebec [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. Mali. Dostupné z WWW: <<http://www.tfq.ulaval.ca/axl/afrique/mali.htm>>.

U.S. department of State [online]. 2010 [cit. 2011-05-28]. Background Note: Mali. Dostupné z WWW: <<http://www.state.gov/r/pa/ei/bgn/2828.htm>>.